

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 8-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adtnak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyiltár saronként 50 kr. Többesüri hirdetéseknek engedmény
---	---	---	--	--

A vallás szabad gyakorlata.

— A harmadik tárgyalás előtt. —

A törvényhozók komoly tárgyalásai már természetöknél fogva a szőnyegen levő törvényjavaslatok helyes megítélésére szolgálnak. Csak így tudja meg az ellenzék, mit akar a kormány és a mi a legfontosabb, a törvényjavaslat alaposabban értelmeztetik és a tárgyalás után annak hordereje meg lesz világítva.

Fájdalom, a mi országgyűlési tárgyalásaink ma még kevésbé felelnek meg feladatuknak, mint máskor. Itt van például a *vallás szabad gyakorlatáról* szóló törvényjavaslat 6-ik szakasza. Erre nézve a Bánffy-kormány mint a javaslat képviselője már nem állja meg elődje magyarázatát, hanem másképen értelmezi e szakaszt.

De ez csak példa akar lenni arra, hogy a törvényjavaslatot megint saját magunknak kell alaposan tanulmányoznunk és értelmeznünk.

Már az sem mindegy, hogy a kormány negálja el azt, a mit a törvényjavaslat mond.

Az előbbi kormány szerint az említett 6-ik szakasz a 3. és 4. szakaszok alól kivési az eddig birt jogos gyakorlatot. Ez felel meg szerintünk is a törvény helyesen felfogott és magyarázott értelmének. De a jelenlegi kormány nem így magyarázza ezt a szakaszt. E kormány törvénymagyarázata igazolja a mi módosításainkat, melyek az előbbi kormány magyarázata szerint feleslegesek. De mivel már egyszer leszavaztattunk, a liberális és egyházellenes felfogás már leplezetlenül előtérbe lép és úgy erőszakolja a törvény értelmezését, a hogy attól tartanunk lehetett.

Ilyen bujósdit játszik a kormány nemcsak a főrendiház előtt a szóban forgó javaslat II. fejezetének 21-ik szakaszával is.

Sokan, a kik különben nem tartanak velünk, mégis elfogadhatlannak, lélekben járó dolognak tartják, hogy az egyszer megkeresztelt a törvény által a kereszténységből kilépettnek elemeztessék és még inkább, hogy a még szabad elhatározással nem bíró vagy éppen még kised a kereszténységből a törvény erejénél fogva kiszolgáltatassék. Olyan dolog ez, a mit keresztény nem szavazhat meg, mert ha megszavazza, olyat cselekszik, a mi hitének legkirivóbb megtagadása.

Többen ezért nem akarták megszavazni a zsidó vallás recepciójáról szóló javaslat 2. és 3. szakaszait s ezért ellenzik a recepciót is, mert a recepció csak gyakorlati eredménye az imént kifejtetteknek.

Már most a vallás szabad gyakorlatát szabályozó javaslat II. fejezetének 21. szakaszát illetőleg nem világosítja fel a kormány a közönséget. Nem mondja meg, benne van-e e szakaszban a miket belémagyaráz, vagy nincs. Az 1868. LIII. törvény-cikk csak a bevett keresztény felekezetekről intézkedik. De ez kiterjesztvén az elismert felekezetekre, kérdés, hogy felekezet csak keresztény lehet-e vagy csak a keresztény felekezetekre vonatkozik-e a 21-ik szakasz?

Azt megengedem és szívesen elfogadom, hogy e szakaszt csak keresztény felekezetekre kellene alkalmazni, de nem zárkozhatom el azon aggodalom elől, hogy maholnap a nem keresztényekre is alkalmaznák.

És ha ez így van és mivel a mi kormányaink sajnálatos törvénymagyarázata és gyakorlata mellett erre is abszolúte készeknek kell lennünk, *szükségesnek tartom e szakasz határozottabb szövegezését.*

Most már harmadszori tárgyalás alá kerül a javaslat és ime a hosszas, a gyakori tárgyalások még nem világosították meg e kérdést.

Nem miniszteri nyilatkozat kell nekünk, hanem határozott szövegezés, világos törvény és én azt hiszem, hogy azok, a kik eddig nem így fogták fel a törvényt, de ezen okokból nem szavazták meg a zsidó recepciót: ha majd világosan látják, hogy a vallás szabad gyakorlatáról szóló javaslat is ugyanezt a lélekben járó dolgot tartalmazza, *ezt a II. fejezetet sem fogják megszavazni és ha ebben elégtétel nem szolgáltatatik, az egész törvényjavaslatot is elvetik.*

Ezenkívül még egy megjegyzésem van a javaslat III. fejezetéhez.

A kormány azzal kapacitálja a javaslattal behatóbban nem foglalkozókat, hogy: vannak és lesznek mindig esetek, melyek az 1. és 6. szakasz szerint el nem igazíthatók, mert az illetők nem tartoznak sem valamely bevett, sem elismert felekezethez, mint például az anabaptisták és az anglikánusok.

Ezt az állítást igen könnyen lehet megcáfolni. A III. fejezet nem ezekről szól, mert ezek *nem lépnek ki* valamely bevett vagy elismert felekezetből, hanem már máshoz *tartoznak* és pedig olyanhoz, mely a szőnyegen levő javaslat szerint nem foglalhat tért. Egyáltalában ezen esetről nem a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvényjavaslat keretében kell intézkedni.

De van még valami, a mi megzavarja az elméket. Valaki ki akar lépni a felekezetéből és más felekezethez csatlakozni nem akar. Mi történik ezen esetben? Az illető gyermekeinek egyéb viszonyairól intézkedik a törvény és terheit szintén a törvény intézi el amugy is. Itt tehát nincs szükség újabb intézkedésre. Az illető kilépése után is oda tartozik, a hová eddig tartozott e tekintetben és saját személyét a törvény

amugy sem feszélyezi. Mert hiszen mit ad neki a III. fejezet? Törvényesíti azt a professziót, hogy nincs professziója, de ezen törvényesítést az életben nem alkalmazza. Ebben bizony nincs köszönet. Tiszta felhívás ezilyesmit a mit ezen javaslat sem helyesel, mivel gyakorlati érvényét a családi és egyházi terhekre nézve megvonja.

Erre kell a közfigyelmet felhívnom a főrendiház újabb közeli tárgyalása előtt.

Zichy Nándor gróf.

A katolikusok és a tisztújítások. Minthogy a jelenleg működő és választott törvényhatósági tisztviselők mandátuma ez év végén lejár s a közigazgatási reformból, illetőleg a közigazgatási államosításából Bánffy báró miniszterelnök saját bevallása szerint egyelőre nem lesz semmi, ez végevel, mint felhivatalosan jelentik, a törvényhatósági tisztviselők újra választanak, még pedig 6 évre terjedő mandátummal. Ezzel szemben mi nem teszünk egyebet, minthogy emlékeztetjük a katolikusokat a székesszéki katolikus nagygyűlés I. határozati javaslatára, mely idevonatkozólag ezeket mondja:

Kimondjuk, hogy kötelességünknek ismerjük községi, hatósági és országos képviselő-választásokban résztvenni és megbízható katolikus férfiakra szavazni, hogy a jövő választásoknál azokra, kik az egyházipolitikai törvényekkel Magyarország keresztény jellegének eltörlését — a polgári házasságot és a vallástalanságot — megszüntették, semmi szín és ürügy alatt nem szavazhatunk.

Mindazoknak, kik az egyházipolitikai kérdésekben párt és pártfejllyemen felülemelkedvén, igaz meggyőződésük

szerint a kath. egyház álláspontjának jogosságát elismerték és annak védelmére keltek, bizalmat szavazunk.

A nuncius magyarországi útja.

Közéletünk egyik kimagasló alakjától vesszük az alábbi sorokat, melyek a liberális sajtó állításaival minden tekintetben korrekt világításba helyezik Agliardi nunciust magyarországi útját.

Budapest, ápr. 23.

„Antonius Agliardi archiepiscopus Cesariensis nuncius Apostolicus.” Ezt a címet legelőször az 1894. január 16-iki budapesti kath. nagygyűlésen hangoztatták ezrek előtt és már akkor is élénk éljenzéssel fogadták. Most pedig április 21-én a Pázmány-egyetem papnevelő intézetének aulájában hallottuk magunk azt a kellemes, természetes folyású rögtönzést, melyben a nuncius az egyház és állam, a hit és nemzet eszméit az örök igazság bölcselete alapján oly mesterkéletesen aktuálítással tudta a magyar állam iránt érzett meleg rokonszenvével összefoglalni.

A pápai nuncius mint ilyen az udvarhoz, az uralkodóhoz küldetett. De bárhol legyen is, nem szűnik meg egyháznagnak lenni. Az ő állása és a világi hatalmak követségei között különbség van, mert minden más, világi követség az illető idegen hatalmat képviseli, ezen hatalom érdekeinek közege. A pápai nuncius, kivált az újabb időkben, az egyház közege az uralkodó mellett, az államban. Más követ az általa képviselt állam polgárainak érdekeit azon állam területén is képviselheti, a melybe küldetett, de a pápa nunciusa a korona mellett nemcsak az egyetemes egyház érde-

keit képviseli, hanem magát az egyházat az illető állam területén és azon állam saját polgárainak érdekeit is az állam és egyház iránti viszonylatokban.

Agliardi előtt más nunciások is el látogattak Magyarországra és felkeresték nemcsak Esztergomot és Budapestet, hanem más egyházmegyéik székhelyeit is, vagy pedig kísérték ő felségét a királyt. Így láttuk Vanutellit Pécsen, elődjét pedig Budapestet az udvarnál és nagy urak bazánál. Agliardi Vaszary és Schlauch bíborosokat látogatta meg székhelyeiken. Budapestet visszaadta Bánffy báró miniszterelnök bécsi látogatását és felkereste Wlassics vallás- és közoktatásiügyi minisztert is. Főleg azonban megtisztelte látogatásával a főváros katolikus intézeteit. Látni akarta Magyarországot és Budapestet és meleg érdeklődést, élénk rokonszenvet tanusított itt minden iránt.

Még a legliberalisabb rosszakarat sem foghatja rá, hogy idegenkedéssel tekintett volna körül. Örömmel, mint a kereszténység művészt gyönyörködött mind- abban, a mi egészséges fejlődésre mutat és egy nagy és szép jövő hajnalaként üdvözölte mindazt. És épen ezért is élénken érdeklődött a katolikus élet megújulása iránt. Lelke szeretettel csüng Budapestet és az egész országot, a katolikusokon és azok működésén.

Csak tételenek ne legyünk; küzdjünk, teremtsünk az életben a közjóért és a hazáért! A nuncius nem fojt be a katolikus mozgalomba és nem akart tüzelni, sem irányítani, de célzatosság nélküli érdeklődése és ittléte idéttet. lelkesített és vigasztalt és pedig nemcsak azért, mert az ő derült arcáról kisugározni láttuk rokonszenvét és gondoskodó szeretetét a szenvedő és küzdő egyház iránt, nemcsak, mivel a keresztény igazság

TÁRCA.

Szerelmes levelek.

— A „Fejérmegyei Napló” eredeti tárcája. —

Azary Pista, az a halványképi szentimentális professzor ott bahrált hosszasan íróasztalának egy fiókjában. Néhány fakó préselt tjabarósa és más virág. színezetett szalag, apró gyöngygyel himzett olvasó-jegy, s egy piciny, pilés amonizett-legyező került napvilágra. Minden szerelmes diáknak van ilyen, akárnemnyi. Aztán egy fénykép s egy csomó illatos levélke is. Felbontotta s elolvasta mindoniket. Talán mindennap elolvasa s mégis olyan szívesen ismétli. Apró, finom kislányos betűkkel valának írva, a tartalmuk is olyan: naiv, kislányos, némely helyt szentimentális.

A mikor végig olvasta a professzor az egészét, újra visszavette a fiókba, gondosan elzárta, aztán odaállott ablakához és bámulta a permetező tavaszi esőt, meg a szürkés, ólomfelhős eget.

Ugy érezte, hogy az ólomfelhős ég most sehogysem illik a hangulatához. Azt szerette volna, hogy napsugaras, mosolygós idő legyen, a milyen mosolygós most a szíve. Nagyon-nagyon boldognak érezte magát. Épen ma kapott egy íci-pici illatos levélkét Kemlősy Heléntől. Attól a szép, kékszemű barna lánytól, a ki neki az életénél is drágább. Beletételekzett az illatok rózsaszín ködébe. Egészen felriadt, mikor valaki vállon érintette. Barátja volt, a bolondos, bohéme Szőke Feri joggyakornok.

— Szörvusz Pista! Ugy-e bár nem vártál? Látd én ugy vagyok Pesttel, mint Tapolca szent Józseffel. Mig ő volt patrónus, a határt minden szentidőben elverte kétszer a jég. Én is valahány-szor Pestre jövök, nyakamba zúdúl Istennek áldott sápora. Külömben hogy vagy?

— Jól. Látdm egészen átjárt a hideg eső. Ül le, mig meggyújtom a szamovárt.

Aztán egy kissé pirulva tette hozzá:

— Helén hogyan van?

— Megnyertem, megnyertem! újjongott Feri.

— Mit nyertél meg?

— Tegnap együtt volt az egész kompánia s szóba jöttel te is. Én mondtam, hogy holnap felrándulok a fővárosba s téged régi, jó cimborát meg látogatlak s azt is mondtam, hogy bárkivel fogadok tíz üveg pezsgőbe, hogy te legelőször a Helénről kérdezősködd. Tutsek Géza, a doktor, állott elejébe, s ime most megnyertem. Kedden isszuk meg, jere el te is!

— Te még mindig széles, bohó vagy!

— Te meg a régi ábrándozó. De hogy kérdsre is feleljek, hát igemis jól van, sőt még küldött is nekod valamit. Egy rózsabimbót, egy szép rózsabimbót. Nesze.

— És te miként vagy Gödri Annával?

Szőke Feri olyan forma mozdulatot tett, a milyennel azt szokták kifejezni, hogy volt, nincs.

— Hogy, hogy?

— Észrevettem, hogy nagyon rajong az unformisért s ugy ott hagytam, mint hajdanában szent Pál az oláhokot. Benkó Katinka meg ugy találta, hogy valahogyan jobban szeretem a pezsgőt, mint őt, hát ő hagyott engem fegágnél.

— Feri, Feri még mindig nem jött meg az eszed.

A thea elkészült. Mig lassacskán szürsölgettek, fejelegtek, szépen elbeszélgettek. Persze Pista mindig csak Helénről, az ő méla rugyogásu szeméről. Szőke meg a koloszszerű murikról. Ugy estefelé, mikor már egészen belemelegedtek a beszédbe, a csélesap Feri azt is kiköttyantotta egészen önkénytelenül, hogy bármily szép is, jó is az a Kemlősy Helén, két nagy hibája még is van. Az egyik az,

hogy nem jár soha templomba, a másik meg az, hogy igen nagyon bolndozik a mideres huszárdolmányok után.

Pista valószínűleg azt hitte, hogy füllen a bolondos Szőke Feri, hát azt mondta, hogy fel sem veszi az egészet. Bizonyosan ugy lesz. Hiszen azok az illatos levélkék csak nem hazudnak. Örök szerelemről, örök hűségről, örök boldogságról regélnek. S ha mindjárt bolnik is a dolmányokért, nem olyan öreg baj az. Egy kevés kisleányos hűség az egész, egy kevés léha illuzió, néhány pillanatig tartó káprázat, rózsaszín köd, melyet hamar szétszólat a boldogság napja. Ugy van az már a legjobb leányrnyal is. A leglángolóbb szerelem mellé is belopózik egy kis hűség.

Szőke Feri szedelőzködni kezdett. Mielőtt bucsut vett volna barátjától, egy csintalan, sanda pillantást vetett arra a fiókra, a melyben a Helén levelei valának.

— Mennyiért adnád?

— Barátom annak nincs ára!

Hiába ámitotta önmagát, hiába csititgatta hevesen dobbanó szívét, mégis ugy találta, hogy a Szőke szavai kizavarták szelid, nyugodt hangulatából. Lezárta szobája ajtaját, hogy senki se zavarrhassa, aztán újra elővette az illatos levélesomót. Ezuttal már nem hallgatott szerelmes szívré, hanem elővette minden fizikai tudományát s boncolás alá vette egyenkint a levélkékét. Ugy találta, hogy kiállják a lélektani kritikát. Fráziák nélkül, nyugodtan, helylyel-közvet egy kis szentimentalizmussal vannak megírva. Ez pedig egészen természetes. A szerető leány szívébe mártja a tollat, a mikor ír. A leányok szíve pedig olyan puha, olyan szentimentális! Azary egy kissé megnyugodott. Tudományos vizsgálódásának konkluziója szerint a leveleknek minden sora ragyog az aranytiszta szerelemfől. De mintha a hirharang-Szőke Ferinek igaza lett volna. Helén le-

által áthatott lelkéhez a kisszerűség nem fér, lauen azért is, mivel minden szava és mindeu tette XIII. Leo pápára, a szt. atyára utalt.

Agliardi nuncius visszaadta a nagyjótékonyasága Császka György látogatását is és midőn megtudta, hogy Samassa József egri érsek betegen fekszik, nagyváradi útja előtt felkereste őt is, hogy látogatásával megvigasztalja. Ezenkívül megjegyvezhetjük még, hogy csaknem minden katolikusként és több nem katolikus kiválóság kereste fel a nunciust, kinek tiszteletére Wenckheim Frigyes és Szapary Géza grófok fényes estélyeket adtak, melyeken a főváros legelőkelőbb társasága jelent meg. A nuncius viszont a világiak közül Dessewffy Aurél grófot, a Zichy, Karátsonyi, Pallavicini, Majláth családokat stb. tisztelettel meg látogatásával.

Egyes lapok még mindig foglalkoznak Agliardi nuncius magyarországi utjával s különösen a kormány érdekeit szolgáló s a rendelkezési alpból élőkódó budapesti és bécsi lapok remekelnek az abszurdítások gyártásában s a katolikusok rágalmazásában.

Előnyösen elűt ezen lapoktól a „*Budapester Tagblatt*“, Apponyi gróf német organuma, mely szerint a nuncius látogatásának célja a béke és a kiegyesztelés. „Ha egyes budapesti és bécsi sajtóorganumok mindenféle kifogásolni valót találnak a nunciussal ezen küldetésében, sőt ezt hevesen meg is támadják, az nem más, mint kifolyása azon taktikának, mely a békét nem akarja, de a béke megzavarásával másokat szeretne vádolni. És hogy kizárólag a kormányunknak szolgáló sajtó közegei tűzik ezt a jótéket, az eléggé jellemzi e taktikának céljait. Hogy Agliardi missziójában különféle titkos és a magyar államhatalom ellen irányuló törekvéseket látnak, arról eklatans bizonyosságot tesz a nuncius tegnapi (vasárnap) válasza Szent-István-Társaság küldöttségének üdvözlésére.“

A *Magyar Hírlap* két hasábra terjedő gallimathiaszt ír össze a nunciusról. E meyeri Krausz-féle zsidólapnak „nem valami épületes látvány a pápai nunciussal tartózkodása Magyarországon.“ Elénken sajnálja, „miért nem maradt az elűt Szerinte, „ha a néppártiak kérték, azt késég kívül elég botorul cselekedték, miután külső beavatkozással aligha fognak elveiknek prozelitát szerezeni Magyarországon“, de ha a nuncius „a kormány akaratával időzik itt, az komoly sérelem a magyar függetlenség érzelme ellen.“ Ez ellon „teljes tüdejéből“ protestal t. lapársunk s végül azt mondja: „Nekünk van csak jogunk elbánni velők (a néppárttal) s nem a nunciaturának csitágtatni öket.“ Gut gebrüllt, Löwy!

A bécsi *Neue Freie Presse* szerint a nuncius magyarországi útja „politikai színezetű“, mert a hol megjelenik, ő az első, a ki a politikát s első sorban a magyar egyházpolitikát szőnyegre hozza.“ (?) „A papa bécsi követe a magyarországi politikai viszonyokról nagyon egyoldalulag van informálva“, állítja az idézett sajtóproduktum s végül összintén bevallja: „A tényeknek megfelelőleg konstataálni kell, hogy a magyar kormány e pillanattig sem hivatalosan, sem félhivatalosan senkit sem terjesztett elő a betöltésre váró egyetlen püspökségre sem.“ (Pedig épen e jelölést sürgetjük mi már hónapok óta. Szerk.)

A zsidó „*Neues Wiener Tagblatt*“ szerint „a becsületes katolikus, ha becsületes magyar, csak fejesóvalva nézheti Agliardi magyarországi diadalmenetét, mert a nuncius tullepét az ő hatáskörén.“ (?) Agliardi útja a nevezett lap szerint „provokáció, melyet minden nem klerikálisan gondolkodó ember érez, s a melyet némi tapintattal el lehetett volna kerülni.“

Erre a bécsi „*Reichspost*“ e találó választ adja: „Eddig még nem volt szokásban, hogy a nunciussal zsidók szabják meg utazása formalitásait és érkekenységök megsértése fölött se panaszkodjanak a „nem klerikálisan“ gondolkodók addig, a míg ök maguk provokálják a „katolikusokat.“

Agliardi nuncius hétfőn este Nagyváradra érkezett, hol őt megillető fényvel és tisztelettel fogadták. A nuncius Schlauch bíboros rezidenciájában szállott meg és másnap kedden fogadta a tisztelegő küldöttségeket. A róm. kath. papság nevében Nöggäl felsz. püspök üdvözölte, mire a nuncius kijelentette, hogy úgy a magyar kath. egyház, nevezetesen a nagyváradi püspökség egyik legdrágább gyöngye a pápa gyűrűjének. A gör. kath. papság élén Pável püspök üdvözölte a nunciust, a ki igen megleghangu köszönetet mondott és dícsérte a gör. katolikusok hitbűségét.

Délben 1 órakor Schlauch bíboros díszbédet adott a nuncius tiszteletére. Az első pohárköszöntőt Schlauch bíboros mondta, köikes szavakkal ölette a szent atyát, majd a nunciust. Agliardi nuncius válaszában ezeket mondotta:

Magyarországot látom itt, Magyarország tündöklő egyházfejedelmét üdvözölöm hódolattal és lelkésülten. A Szent István által megingszhatatlan alapra helyezett magyar haza iránt odaadó szeretettel, becsületesül ölel át téged a nagy Leo, kinek szívéből szölok, midőn megragadva az alkalmat, a magyar apostoli felségességy király iránti tántorthatlan mély hódolatom kifejezésére ö felségere emelve poharamat hódolattal üdvözöllek téged. Isten eltesse senkát!

Délután és tegnap a nuncius több intézetet tekintett meg és ma reggel visszautazott Bécsbe.

Tisza Kálmán riadója.

(b. f.) Komáromban Tisza István adta ki a jelszót a katolikusok elleni harerra, Székesfejevárott meg az öreg generális, Tisza Kálmán futta meg a harci trombitát, bebizonnyitva ezzel, hogy még mindig aktív szerepet játszik ott, a hol szítani kell a gyűlöletet a katolikusok ellen. A dunántúli ev. ref. egyházkerület tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, melyre aszélrózsa minden irányból sereglettek össe a kálvinista felekezet öszo ps tagjai. A közgyűlés tárgyairol nem kívánunk szólni. Ezek tisztán kálvinhitű testvéreink bulügyei. Csak tiszteozsziári E ö t v ö s Károly egyik kifejezését emeljük ki. Azt mondta ugyanis ez a

— Mondtam már, hogy maga jó lett volna papnak. Akkor lett volna, kinek prédikáljon, de engem az ilyen dolog untat.

Pistát végig sértette az a kicsinyes, sértő cinizmus, melylyel az a szép, de lelketlen, számitó leány beszélt. Azt sem mondta félkalap s ott hagyta a homályos fenyevesben a leányt.

Mig haza félt ment, zűrzavaros gondolatok kavargtak agyában. Érezte, hogy a régi szép álom szétfoszlott, de azt is tudta, hogy nem fog nagyon busulni a leány miatt. Legelőbb feltette, hogy nem fog. A ki olyan cinizmussal beszél a szív legszentebb érzelmeiről, az nem érdemli meg, hogy a kignyólt szív foglalkozzék vele.

Este felé járt az idő, a mikor hazaért. A levegő hűvösre vált, hát cselődje begyujtott a kandallóba. Pista sokáig gondolkodott, mialatt makacsul nézte a lobogó lángot, az izzó szemet. Mikor már csak szén volt a kályhában, elővette a fiókot s egyenkint szedegette elő belőle az emléktárgyakat. A száritott virágok, néhány szalag, egy piés amozett legyező egyenkint kerültek az izzószen közé. Vég-tére elővette a levélcsmót, azt a hazug csomót s a hogy volt, fényképestől, szalagostul bele lökte a tűzbe. De abban a pillanatban valami nagyon-nagyon fájó érzés rezgett végig a lelkén. Hirtelen felnyitotta a kályha ajtaját s kikapta a megperzselődött, itt-ott megégett levélcsmót.

Érezte, hogy most még örüthetben szereti azt a szivtelen lányt, mint valaha. Tudta, hogy nagyon sívár, boldogtalan lesz az élete, de azok nélkül a hazug levelek nélkül még boldogtalanabb lenne. A multnak talán öszinte ragyogásából jut egy-egy fényugar a ködös jelenre és jövőre is. . . .

Hiába, az önéretet és a szív harzában legtöbb-ször a szív diadalmaskodik.

Gamma.

velei elmaradtak. Pistában erre a szentimentalizmus egy kissé háttérbe szorult s előlépett a férfias önéretet. Ő sem irt neki. Ez az önéretet azonban sok fájdalomt okozott neki. Nagy vihar dúlt lelkeben. Hol gyáva, fakó rezignáció vett rajta erőt, hol pedig még gyávább gondolatok kavargtak agyában. Sok-szor nézett ágya fölött függő oxfordi buldogg revolverére. De az ágya fölött egy keresztcske is lögett. Egyszerű emlék áldott anyjától.

Pista kétsége nem tartott sokáig. Az egész história nagyon közönséges. Öcska nóta, régi dal.

Valamelyek áprilisi napon, a mikor az idő nagyon szép volt, a verebi „lumpkompánia“ nagy társas kirándulást rendezett, melyre a többi között Helén is, meg Pista is hivatalos volt. Azary önéretete sokáig küzdött a szívével, vajlon elmenjen-e? Érezte, hogy van a dologban egy kis gyávaaság, az elmegy. De aztán mégis csak úgy történt, hogy elment. Hiába, az önéretetes szív harcában legtöbbször a szív tola-kodik előre, az gyöz.

Shép tarka társaság volt együtt. Aranyujtásos dolmányu, vattás vállu nyalka huszártsztek, simára vásált cilinderű gavallérok, mosolygó szemű, csacsogó ajku leányok és fiatal asszonyok, gondos mamák és taták. Valóságos kaleidoskop. Pistát a hadnagyk obligát bókjai és léha, üres szellemeskedései nem igen érdekeltek. Hiszen az olyan egyforma, olyan banális épen, mint az egyenruha. Lelke, szíve és mind az őt érkeke Helénre volt irányozva. Sokkal szebb, sokkal kedvesebb volt, mint valaha.

Pistának erős vágya támadt négy szemközt beszélni vele. Hátha csak félreértés van közöttük. Egy könnyű kis felhő, mely ha szétozszük, ujra egészen tisztá derült lesz az ég.

Később, mikor a társaság az erdőbe szelődött kökőrcsínákat, meg két levelű scillákat és minden-fajta tavaszi virágot szedni, a keskeny erdei ösvényen találkozott Helénnel.

A magas fényfők lombán hajtogatták a szelid szélben nehezőes, tűskés-lombu ágalkat, s a halk, örökös morajba csak a csacska kis patak vidám csevegése szölt bele. A tudos professzor, ki örökig elutudott beszélni a kódex-irodalomról, a kuncz költés-zetről és ezernyi más témáról, most nem talált egy jóra való szót, a melylyel a társalgást megkezdhetne volna.

Kezdte a régi sablonon, a természet magas-talásán.

— Látja nagysád, be szép itt minden. Még az egyszerű madársókka is. Aztán itt minden Istenre emlékezett. A fenyük ég felé néznek. A köd e szikla-oltárokról, mint valamely illatos áldozati füst ég felé gomolyodik.

— Ejnye be jó pap lett volna magából!

— Az nem. Őda is csak hivatás szólíthatja az embert. Hanem azt holtig bánom, hogy miért nem lettem léha, üresfejű huszártsz.

— Ugyan miért?

— Jól tudja, miért kérdi? Hiszen a maga fejét is elcsavarta valamelyik. Pedig volt idő, mikor azt mondta, hogy a király se kellene, hiszen van már egy kis hercege. Akkor azt hittem, hogy az a herceg én vagyok.

— Ön is volt!

— És most?

— Jó, ha kényszerít, elmondom. Eddig azt hittem, hogy ön ökosabb, hiszen tudos tanár, de most látom, olyan naiv, mint egy süldő lányka. Ön csak egyszerű professzor, nekem egy gazdag gróf-főhadnagy udvarol. Már meg is kört. Hogy szeretem-e? Hahaha! Mint valamelyik ábrándos varrólánny az ő szabólegényét! Nálunk a dszentri világban a szerelem nem divat. Tehát a szegénység és gazdagság közt kellett választanom. Azt hiszem választásomat elég ökosnak tartja.

— És nem fél attól, hogy mégsem lesz boldog?

hir — es ur, mikor szó volt a pápai főgimnázium állami szubvenciójáról, hogy az állam ezzel csak kötelességet teljesít, mert a kálvinisták háromszáz év óta annyi szolgálatot tettek a hazának, hogy a haza őket ezért a következő 300 év alatt sem tudja kellőképpen megjutalmazni. Ha tehát az állam szubvenciót ad a ref. intézeteknek, ezért ezek belügyeibe nem avatkozhatnak be. A fentiszolt tiszaszilári ur hatalmas igazságérzetéről tesz tanúságot. Ha az állam 60 frtot ad valamely kath. iskolának, akkor Eötvös ur a legelső, a ki teljesen jogosultnak tartja az állam beavatkozását, ha pedig ugyanezen állam 1600 frttal járul hozzá egy ref. tanintézet költségeihez, az már nem segély, hanem kötelesség. Ugyan honnan szedte Eötvös ur ezt a profundus tudományát?

Egyébiránt kerekon tagadjuk, hogy a reformátusok oly nagy szolgálatokat tettek a hazának. Tagadjuk ezt még Tisza Kálmán szemben is, a ki inter pocula, a bankett alkalmával valóságos kapucindát mondott a katolikusok ellen, de nem ám nyíltan, őszintén, hanem régi szokása szerint, ravasz róka módjára elburkoltan és épen ezért annál érthetőbben.

„Az igazság mindenkor a református vallás mellett van. Lehet, hogy a fanatikus emberek eszméi momentán diadalt aratnak, de az igazság seprője (!) végigvonatván rajtuk, eltűnnek a láthatárról. Titkos főreg rágja a haza nagy tölgyét, a protestáns egyházi és világi férfiak vannak hivatva a férgyet kioltni. Az evangélium alapján a szószékről hirdetni kell a szent eszméket, a szószékéről kell behatolni a családi szentélybe s a világiaknak e nagy munkában mindenkor segélyezniük kell! *Nem beszélni, hanem tenni kell!*”

E szavak határozottan mi ellenünk katolikusok ellen vannak intézve. „A fanatikus emberek”, a „titkos főreg” mi vagyunk. a néppárt. Mi ellenünk kell felhasználni a ref. szószéket, mi ellenünk kell tenni. Megértettük a szótartó és o szerint fogunk cselekedni. Tisza Kálmánék hadat izennek nekünk, a kik a közös magyar haza szent érdekében bőkejobbot nyújtottunk nekik. Ha kath. pap mer a szószékről világi dolyokról, közügyekről beszélni, ha bele mer avatkozni a családi szentélybe, ha katolikus ember meri mondani, hogy nem beszélni, hanem enni kell, akkor épen a reformátusok azok, a kik karöltve a zsidókkal kigyót-békát kitanak reánk s ime most a dunántúli református egyházkerület világi elnöke, Tisza Kálmán ugyanarra serkenti az ő hitsorsosait, a mire nézve a jogot tőlünk katolikusoktól megtagadják.

Jól van. Hadd tagadják. Tisza Kálmán akarata ellenére is csak lelkesítőleg hatott ránk. A komáromi riadót a katolikusok önértetének hallatlan felébredése követte — a székesfejérvári riadónak is meglesz a maga hatása, olyan hatása, hogy Tisza Kálmánék meg fognak tőle ijedni. Nem mi idéztük fel a vallási villongásokat, mi mindenképen azon vagyunk, hogy ezeket megszüntessük és mi sajnáljuk a legelőnkebben, hogy más hiten levő polgártársaink durván visszautasítják bőkejobbunkat. Mi czenül sem fogjuk a protestánsokat vallási

ügyekben megsérteni, de megköveteljük tőlük, hogy ők se sértsenek meg bennünket! Eddig van!

A dunántúli reform. egyházkerület ma d. e. 9 órakor Tisza Kálmán világi és Papp Gábor superintendens egyházi elnöke alatt rendkívüli ülést tartott.

Elnök a gyűlést megnyitván, Darányi Ignác orsz. képviselő, másodolnok felolvasta az igazgató tanácsnak a pápai ó-kollégium bérházzá való átalakítására és az új kollégiumnak lehetőleg a kor igényeinek megfelelőleg való berendezésére vonatkozólag. Az igazgató-tanács az új iskola megnyitását szeptember hó 7-ére tűzte, ghaajja a kerület intéző férfainak megjelenését s épen ezért kéri az ősi közgyűlést ezzel egy időre kitűzni.

Bartalos István pápai ügyvéd ajánlja, hogy a közgyűlés az ünnepélyre programot készítsen Czike Lajos a plenáris ülés jogkörébe tartozónak tartja a program elkészítését.

Tiszaszilári Eötvös Károly ajánlja a kollégium feliratának ily formán való kibővítését: Superintendia moribus, musis, prosalute gentis et patriae. A közgyűlés elhatározta, hogy ezen ajánlatot az igazgató-választmány elé terjesztik.

Ezután megválasztották 6 évre a pápai főgimnázium igazgatójának Kiss Ernő gimnáziumi tanárt 18 szavazattal, és elhatározták, hogy a tanároknak adandó korpótléknál a más intézetnél többtől éveknek csak fele számítassék be.

Hosszu vitát provokált a megüresedett tanári állás betöltésére kibocsátott pályázati hirdetményben előforduló „államilag segélyezett” jelző, mely tekintettel arra, hogy a pápai főgimnáziumot az állam évenként 10,000 frttal segélyezi, méltán foglal helyet a pályázati hirdetményben.

Tiszaszilári Eötvös Károly e kitétel elhagyását ajánlja, mert szerinte az állam ezen összeg adásával nem segélyez, hanem kötelességet teljesít, a mennyiben Eötvös szerint a reformált egyház 300 évi működése alatt annyi szolgálatot tett a hazának, hogy azt a haza eddig vissza nem fizethette, sőt még 300 év alatt sem fizetheti vissza. Tisza Kálmán is szent meggyőződésének hasonló értelemmel adott kifejezést.

Ezután elhatározták hosszas eszmecsere után, hogy a tanári állásra pályázók pályázatukat a superintendenciái hivatalhoz a miniszterhez címezve kötelesek beadni.

A theologiai tanárok fizetésjavítására vonatkozólag a közgyűlés elhatározta, hogy azok a kor igényeinek megfelelőleg javíttassanak.

Vörös Ede ajánlja, hogy az állami segélykép adott 16000 frtból takarítsanak meg bizonyos összeget, a mely összegből rövid idő alatt egy református tanítóképezdét állíthassanak fel.

Tisza Kálmán megnyugtatólag kijelenti, hogy ezen eszme rég foglalkoztatja már az intéző köröket s hogy e tekintetben már megtette illetékes helyen a lépéseket. Egyelőre azonban ezen eszme financiális okok miatt kivethető.

Ezután Molnár Béla tanácsbíró felolvasta a pénzügyi és tanácsügyi bizottság jelentését, melyet a közgyűlés rövid vita után tudomásul vett. Ekkor az elnök az idő előre haladottsága folytán a közgyűlést 1 óra után felfüggesztette s annak folytatását delután 1/5 órára tűzte ki.

A bankett után d. u. 1/5 órakor folytatták a délelőtti közgyűlést. Az elemi iskolára vonatkozó határozatokat a közgyűlés minden változtatás nélkül elfogadta. Majd az egyház kerület beléletét érdeklő néhány ügy nyert elintézését, mire a közgyűlés 6 óra után véget ért.

A közgyűlés félbeszakítván a „Magyar Király” szálloda nagytermében 45 területű társasbútorra jöttek össze a gyűlésszék. Ebéd alatt élénk hangulat uralkodott s a felköszöntők egymást érték. Toasztoek mondtak: Papp Gábor superintendens a királyra és királynőre; Bóné Géza Tisza Kálmánra, a ki mint a kormány tagja; sőt ezután is mindenkor a reformált vallás érdekeit szolgálta. Tiszaszilári Eötvös Károly: a reformált lelkesekre üritette poharát; Czike Lajos: B. E. t. h. y. Zsigmondot; mint Papp Gábor: a jelenlevő világiakat; Kiss Ernő: a pápai református gimnázium gondnokait; Darányi Ignácot és Czike Lajost éltette. Darányi Ignác és tiszaszilári Eötvös

Károly a református lelkesi karja mondottak ketteltjes felköszöntőket.

Az ebéd vége felé Tisza Kálmán öntötte ki szent meggyőződését. Szerencsésnek vallja magát, hogy oly felekezetnek gyermeke, melynek lehet mondani, minden tagja igaz hazafi, mert az egész felekezet a Bocska-y-féle hadjárattól a jelen napokig mindenkor a haza szent érdekeiért küzdött. E felekezeténél van az igaz szent emfemer jelentőségű gyűzelmé más felekezetnek is, de az igazság mindenkor a reformált vallás mellett van. Lehet, hogy a fanatikus emberek eszméi momentán diadalt aratnak, de az igazság seprője végig vonatván rajtuk, eltűnnek a láthatárról. Titkos főreg rágja a haza nagy tölgyét, a protestáns egyházi és világi férfiak vannak hivatva e férgyet kioltni; az evangélium alapján a szószékről hirdetni kell a szent eszméket, a szószékéről kell behatolni a családi szentélybe s a világiaknak e nagy munkában mindenkor segélyezniük kell. Beszédjét ezen szavakkal fejezte be: „Nem beszélni, hanem tenni kell!”

A nyitrai választás.

A mai nap eseménye a nyitrai választás. A multkori választásnak nevezett komédia után nem esoda, hogy az egész ország szemé Nyitrán függ, és csak fokozza azon igatottságot, mely még a higgadtan gondolkozó emberek idegeit is próbára tette. Ezekután tehát nemcsak Nyitrán, de egyáltalán Magyarországon szabadságról, alkotmányosságról beszélni csak a jóhiszemű emberek illúziója lehet. E felfogást a második nyitrai választás előkészületei mindinkább megerősítik, ugy, hogy a nyitrai választás egy új rendszert és iskolát teremt a liberális közélet orkölcstanában.

A szavazatok indokolatlan visszavetése, az ellenzéknek a szavazóhelyiségtől való távoltartása, nagyszámu katonaság requirálása, a választási aktus lassu lefolyása, a szavazók kiéheatetése, vallatása stb. csak nem nevezhetők józanul, az alkotmányos jogok szabad gyakorlatának. Ezekhez járulnak Nyitrán a speciális vonások. Szulyovszky a fegyelmi eljárás alatt levő elnök, Janits a saját választását rendező megyei alispánhelyettes, a csendőrök által kísért kormánypartí szavazók, a vallásellenes lázító plakátok, az eskü nélküli választási komité, tapasztalatlan választók terrorizálása, megvesztegetése, mind-mind olyan dolgok, melyek egyenként is elégségesek a választás helyes eredményének meghiúsítására.

Képzeltető tehát, ha ily eszközökkel szemben az ellenzéki jelölt mégis győzelemre jut, vagy csak a kormány szavazatainak számát meg is közelíti, mily óriási többséggel, kitartással és elvhűséggel kell rendelkeznie az ellenzéknek?

E pillanatban még kétséges, ki lesz Nyitrán a győztes. Ha Zichy elbukik, vagy kia többséggel győz, ezzel a kormány csak azt akarja elhítni az országgal és a koronával, hogy a néppártnak nincs talaja, ha Janits győz, vagy kevés szavazattal bukik, ez ugyanazt fogja jelenteni a liberális logika szerint.

Mi azonban jól tudjuk, hogy mit jelent a néppárt bukása vagy győzelmé. A bukás egy utált kormányrendszer utolsó szalmaszálhoz való kapkodása, a győzelem pedig a liberalizmus halála. Ez is, az is, győzelem a néppártnak!

BELFÖLD

— **A néppárt szervezkedése.**
Kötséről írják, hogy ott a múlt héten a néppárt Batthyány József gróf kastélyában gyűlést tartott, melyen maga Batthyány gróf elnököt. A gyűlés, melyen mintegy harminc pap vett részt, megállapította a kötsői néppárt szervezkedési szabályait és alapszabályait, mely utóbbiakat jóváhagyás végett a belügyminiszter elé fogják torjeszteni.

— **Készül a brodkorbesetz?** című egyik legutóbbi vezércikkünkre a „Westung-Grenzbohe” megjegyzi, hogy ő sem tételezi fel egy, a papok ellen irányuló törvény létesítését s azt mondja, hogy a kormánynak erre vonatkozó esztolges terve ellen a szabadság és a haladás összes barátainak állást kell foglalniok.

— **Katholikus körök.** Csátáron (Zalamegye), mint ottani levelezőnk írja, e hó 21-én katholikus népkör alakult. A népkör tagja nagyobbára földművesok. A tisztikar így alakult: Elnök Kocsis Ferenc plébános, alelnök Erdőssy Kálmán káplán, jegyző és könyvtáros Sümogh József tanító, pénztáros Leitner János földműves, titkár Mátyás József földműves, igazgató Benez András földműves. Az alakuló közgyűlés üdvözlő táviratokat intézett Zichy Nándor és Esterházy M. Móric grófokhoz. Örömmel üdvözöljük az új kath. kört!

— **Új főrendiházi tag.** A király Bánffy báró miniszterelnök előterjesztésére Tóth Lőrincet, a kuria nyugalmazott tanácselnökét élet-hossziglan főrendiházi taggá nevezte ki. Tóth 81 éves, mint ró is ismeretes, 1865—68-ig a csákvári kerület orsz. képviselője volt s a mit Bánffy leginkább becsül meg benne, a. n. liberális.

— **A vallás szabad gyakorlata.**
Hétfőn délután a képviselőház igazságügyi bizottsága is tárgyalta a vallás szabad gyakorlatairól szóló javaslatot. Vesztér Imre indítványozza, hogy a bizottság járuljon hozzá a közoktatásügyi bizottság megállapodásához. Hódossy Imre szerint a felekezeti-üléküliség alig bir gyakorlati értékkel s e miatt nem érdemes a két ház között a konfliktust tovább fenntartani. Wlassics miniszter elvi szempontból szükségesnek tartja, Polónyi Géza viszont nem tartja szükségesnek a főrendek által mellőzött szakaszok visszaállítását. Issekutz Győző osztja Hódossy nézetét, mire Bánffy báró miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány előre nem nyújthat garanciát a főrendiház újabb tárgyalásának eredményére nézve, de alapos reménye van, hogy a két ház között az egyetértés helyre fog állani, még pedig lehetőleg a törvényjavaslat szóban forgó rendelkezéseknek megfelelőleg (?). Ha a főrendek elfogadják a felekezeti-üléküléknek rendeleti uton való elintézését, ő is elfogadja, bár formailag nem tartja helyesnek. — Neumann Armin a mellőzött szakaszok visszaállítását követeli. Visontai Soma a felekezeten kívüliekről külön törvény által óhajta intézkedni. Wlassics miniszter védi a rendeletek erejét, törvényerőt tulajdonítva nekik. Végül a bizottság hozzájárult Vesztér Imre indítványához, mely szerint a főrendiház szerkezeti módosítása elfogadatik, egyebekben pedig a javaslat 22, 23, 24 és 26. szakaszai változatlanul fenntartatnak.

— **A magyar udvartartás.** A bécsi „Salonblatt” jelenti, hogy a király Apponyi Lajos grófot kinevezte magy. kir. főudvarmesterré s már megkezdtek a lakásul és hivatalul szolgáló helyiségek berendezését a budai várban. Azonban Hohenlohe herceg főudvarmester ezontul is fungálni fog „Magyarországon lejátszóó udvari aktusoknál” és a magyar főudvarmesteri hivatal a bécsinek alá lett rendelve. Ez az intézkedés ellentétben áll a kormánynak ez ügyben tett nagyhangu nyilatkozataival.

— **A képviselőház** kedden tartotta első ülését a husvétli ünnepek után. Zichy Jenő gróf ázsiai útja végett 5 havi szabadságot kért és kapott, minám Ugron Gábor és Madarász József megdicsérték a gróftól hazafias vállalkozásáért. Ezután bemutaták Kossuth Ferenc mandátumát, mire Bessenyei Ferenc és Vesztér Imre bemutatják jelentéseiket a vallászabadsággyakorlatáról szóló törvényjavaslatot illetőleg. Ugron Gábor hevesen kifakadt az ellen, hogy Siuma Ferenc képviselőt Madarász foszolgabíró Szentáron brutálisan inzultálta, mire a belügyminiszter kijelentette, hogy erről hivatalos tudomása nincs. — de ha információt kap a „leggyorsabban fog intézkedni, hogy a „megsértett jegrendnek életétél szolgáltatassék.” Erre Szilágyi elnök és Ugron Gábor felszólítására Bánffy br. miniszterelnök a képviselőház munkarendjéről nyilatkoztak, az ülés végén pedig többen a képviselőválasztási bráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyát ismerték. A mai ülés napirendjén a vallás szabad gyakorlatairól szóló javaslat van.

Telefon-jelentések.

Schopper püspök emléke.

Budapest, ápr. 25.

A belvárosi főplebániatemplomban fényes gyászistentisztelet volt tegnap délelőtt Schopper György, a minap elhunyt rozsnyói püspök lelki üdvéért a főhajó közepén állt a díszes ravatal a püspök cimorival díszítve. A feketével bevont padokban ültek: Perczel Dezső belügyminiszter, Gervay Mihály főrendiházi tag, Karácsányi Kemiló gróf, Szob György orsz. képviselő, Kalmár Endre piarista tartományi főnök Schäfer jezsuita házfőnök, a gyászoló esalád tagjai s a gyermekmenhely-egylet növendékei. A templom különben megtelt közönséggel. A gyászistentiszteleten Hornig báró veszprémi püspök pontifikált, Rhéday titkár, dr. Való Simon papnöveldei spirituális, Kantor és Bösch hattkáplánok segédletével. Az ének és zenekar Szaunter Zsigmond karnagy vezetése alatt Nozart rekviemét adta elő.

Pártértekezletek.

A nemzetipárt tegnap este Apponyi Albert gróf elnöklete alatt értekezletet tartott. Apponyi gr. mindenekelőtt üdvözölte Zichy Jenő gróftól, a párt tagját azon alkalomból, hogy a magyarok őshazájának felkutatására Ázsziába indul.

Ezután a függő egyházpoltikai javaslatokra nézve kimondotta az értekezlet, hogy a párt ezekre vonatkozólag ragaszkodik eddigi, ismeretes álláspontjához.

A függetlenségi és 48-as párt is tartott tegnap este értekezletet, melyen Kossuth Ferenc is jelen volt. Az egyházpoltikai javaslatokra vonatkozólag elhatározták, hogy azokhoz a párt változatlanul ragaszkodik.

Budapesti értéktözsde.

Budapest, április 23.

4 szaz. aranyjárdék	123-40
Koronaértékű járdék	99-25
Magyar regále-kárt. kötvény	101.—
Magyar földteler. kötv. 4 szaz.	98-75
Tisza és szegedi nyereménykölcsön 152—	
I. Hazai tak.-pénztár	101-25
Magyar földhitelintézet	101-10
M. pénztár. közp. jelz.-bankja	101-50
Rimamurányi-salgótarjáni vasmű 268—	
Schlick-féle vasöntőde és gépgyár 264—	
Budapesti villamos városi vasut 116—	
Bazilika sorsjegy	8—
Bécsvárosi nyereménykölcsön.	174—
„Jó sziv” sorsjegy	2-90

Magyar vörös-kereszt sorsjegy	11-50
Olasz vörös-kereszt sorsjegy	12-50
Oszták vörös-kereszt sorsjegy	17-75
Arany es. és bir. vert	5-73
Arany. oszták vagy magy. 8 frtas	9-72

TÁVIRATOK.

A nyitrai választás.

Nyitra, ápr. 24.

(Saját tudósítónktól.)

Feladatott délelött 10 óra 10 percek.

Tegnap este ideérkeztek: Zichy Nándor gróf, Pázmándy Dénes, Bolgár Ferenc, Kubina József, Zelenyák János, Förster Ottó és Ivánka országos képviselők. Szulyovszky Dezső választási elnök a néppártiak részére csak 15 igazoló jegyet adott ki, míg a kormánypártiak 300-nál többet kaptak.

Ifj. Zichy János gróf választói reggel teljes rendben érkeztek be a városba, de Szulyovszky a városon kívül helyezte el őket, (ugy mint Tarnóczy helyezte el őket máre. 20-án. Szerk.) A kormánypártiak a szigeten vannak elhelyezve és étellel-itallal bőszögesen el vannak látva. A szavazás 9 óra óta két helyen folyik: a városházán és megyeházán.

Eddig nagy presszió nem tapasztalható.

Nyitra, ápr. 24. feladatott d. n. 1 óraker.

Az elnökök már megkezdtek a viszádeléseket. 11 óra óta sok néppárti szavazatot elvetnek minden ok nélkül.

11 óra: Janits	259
Zichy	60
12 óra: Janits	413
Zichy	79

Nyitra, ápr. 24. feladatott d. n. 5 óraker.

Mindkét bizottságban meg erősen visszautasítják a Zichy-szavazatot, azonban a szavazásnál mint bizalmi férfiak jelen levő orsz. képviselők intézkedni fognak az ellen.

4 óra: Janits	572
Zichy	340

Nyitra, ápr. 24., feladatott 5 óra 30 p.

Szulyovszky és Magyar folytatják a Zichy-párti szavazatok visszautasítását, s hogy a pártatlanság színezetét adják a dolgoknak, közbe-közbe elvetnek néhány kormánypárti szavazatot is. 4 óráig vagy 87 szavazat utasítottatott vissza, köztük 5 ghimeskosztolányi, 14 ghimesi és 3 koloni. A visszautasított szavazatok állítólag mind győzőkönyvbe vótettek. Mint a visszautasítás oka felváltva hol a „hibás” életkor, hol a jólét nevének hibás kijelése szerepel. A kormánypárti szavazatok már 4 óraker csak egyenként viszik szavazni, a néppártiak zómo még nem szavazott le. — A szavazás egész éjjel fog tartani.

Hogy a kormánypárt milyen eszközökkel agitál, arra nézve csak két esetet hozok fel. A Janits-párt tegnapelőtt és tegnap plakátokat ragasztott ki, mely Widmann Jézustársasági provinciális egyik, Findenik Jézustársasági atyáról s a pozsonyi „Westungarischer Grenzbohe” c. antiszemita laphoz intézett levelét s azon koholt interwiewt tartalmazza, melyet a zsidó „Neues Wiener Tagblatt” közölt Widmann atyáról.

Csápai és pogrányi néppárti földművesek elbádják, hogy falvaikban liberális képviselők jártak és azzal fenyegették a Zichy-

pártiakat, hogy ha át nem parolnak Janitshoz, hocsukja és fojanok 100 forint birsággal büntetik.

Zichy Nandor és Szulyovszky

Nyitra, apr. 24. feladatott d. n. 6 óraker.

A délután folyamán nagy feltűnést keltő incidens adta elő magát Zichy Nandor gróf és Szulyovszky Dezső elnök között.

Zichy Nandor gróf ott állott a vármegyeház udvarán és Szulyovszky elnök oda küldött egy esendőt, azzal a felszólítással, hogy távozzék onnan. Erre Zichy Nandor gróf izgatottan azt felelte:

— Én Zichy Nandor gróf vagyok, valóságos belső titkos tanácsos és az aranygyapjas rend vitéze és mint ilyen horegi rangban állok. Ha az elnöknek valami dolga van velem, jöjjen hozzám és mutassa be magát.

Erre aztán Szulyovszky elnök lefutott az udvarra, mely hajlongások között bemutatta magát és becsánatot kért a brüsszki felépésért, de ő csak arra akarta kérni a gróft, hogy sziveskedjék valamivel távolabb állani.

Zichy Nandor gróf erre a zavarban levő Szulyovszkyt a faképnél hagyta.

Nyitra, apr. 24. feladatott 7 óra 30 perker.

A szavazás növekedő izgatottság mellett folyik tovább. A kormánypárt a sötétség beálltával már erőszakhoz nyúl, mert látja, hogy a kormánypártiak jóforán mind leszavazták a néppártiak pedig még tömegesen várják a szavazást. A néppárt hangulata lelkes. Egy Szulyovszky nevű néppárti kortest állítólag letartóztatnak.

7 óra: Janits 668 Zichy 349

Nyitra, apr. 24. feladatott este 9 óra 20 perker.

A szavazás 7 óráig megszakítva elég rendben folyt 7 óra előtt a néppárti szavazatoknak 30%-át utasította vissza az elnök 7 óraker kezdődik az erőszak s már a néppártiaknak 60%-át utasítják vissza.

8 óra előtt két néppárti község „elbűvés” című visszautasítottat a szavazástól. Szulyovszky elnök kormánypárti korteseket küldött ezen községekért, de a kortesek nem mentek el ertök s így történt a késés.

Pázmány Dénes orsz. képviselő, Zichy Nandor gróf és Hunyady Imre gróf személyesen kérték Szulyovszky elnököt, hogy igazságosan intézkedjék.

A hangulat már igen izgatott s az izgatottságot még emelte az, hogy az éj sötétjében egyszerre minden ok nélkül hátrszóval allarmirozások a honvédséget, mely aztán gyorsan ellepte az utcákat.

A néppárt mindazonáltal nem veszíti el reményességét, a Zichy-szavazók rendületlenül kitartanak és lelkesen éljenzik jelöljüket. A kormánypártnak már alig van szavazója, míg a még le nem szavazott 27 község egytől egyik néppárt.

A szavazás valószínűleg hajnalig tart.

8 óra: Janits 719 Zichy 478

Nyitra, apr. 24. feladatott 9 óra 50 perker.

Szulyovszky elnök rendületlen flegmával folytatja erőszakoskodásait de most már a kormánypártban is szétében

beszéli, hogy Janits győzelme igen bizonytalan, mert a most szavazó községek kévés kivételével mind Zichy grófra szavaznak. Valószínűnek tartják, hogy: bár kis többséggel, de Zichy gróf győz.

9 óra: Janits 756 Zichy 555

Nyitra, apr. 24. feladatott éjjel 10 óra 35 perker.

A kormánypártnak már nines szavazata, néppárti szavazó ellenben még 400 nál több vár. A Zichy-pártiak 60%-át visszavetik. A szavazás nyugodtabban folyik. Ha nagy törvényszerűség nem történik Zichy János gróf győzelme biztos.

10 óra: Janits 756 Zichy 568

Nyitra, apr. 25. feladatott éjjeli 1 óraker.

Tanácsy erőszakoskodott, Szulyovszky raffinériával járt el és úgy szólván csakis szavazatok visszautasítására szoritkozott. A választás elején a néppártiaknak csak 25%-a utasítottat vissza, mikor azonban a Zichy-párt megerősödött a szavazók 50-re, később pláne 70-re emelkedett és mikor még az sem volt elég, erősz községeket késleltettek le számtalanszámra a szavazásról az elnök által kiküldött kormány párti kortesek. A szavazás éjjel 1 óraker még folyik, ekkor még 9 Zichy-község van hátra.

Nyitra, apr. 25. feladatott éjjel 1 óra 10 perker.

Janits szavazatai most már végleg elöngytek, de Zichynek még 300 nál több szavazata van hátra. Szulyovszky elnök még mindig visszaveti a néppárti szavazatokat. A visszautasítottak száma eddig meghaladja a 220-at. Az itt levő ellenzéki képviselők el vannak keseredve azon törvényszerűségekre láttára melyek a kormánypárt érdekében elköveítenek. A szavazás botránnyosan folyik le s a botránnyak még folytatása lesz.

Éjjel után 1 óra: Janits 812 Zichy 652

Nyitra, apr. 25. feladatott reggel 6 óra 15 p.

A szavazás még folyton tart.

6 óra: Janits 914 Zichy 813

Zichy grófnak éjjeli 2 óráig az egyik bizottságnál 240 szavazatot elvetették. A néppártnak legfeljebb még 50 szavazata van, győzelemre tehát már nines kilátás. Eddig összesen mintegy 400 Zichy-párti szavazatot utasítottat vissza.

Nyitra, apr. 25. feladatott d. n. 8 óra 15 p.

Szulyovszky 8 óraker hirdette ki a választás eredményét. Janits 70 szótöbbséggel győzött. A Zichy-párt bizalmi főfiai a jogszökönyv aláírását mogtagadták. A néppárt megtartása bámulatos.

A „Magyarország”-nak a következőket táviratozzák:

Nyitra, apr. 24. 12 óra 10 perc.

Gyönyörű időben nyitotta meg Szulyovszky a választást a megyeház előtt. Tere, szabad ég alatt. Zichy Nandor az aranygyapjas-renddel díszítve, Hunyady Imre gróffal karján, jár a nép között.

Az első bizottságnál folyton a nyitrai kormánypárt szavaz, a másodiknál Ghimes és Kosztolányi Kezdi 38 Zichy-szavazattal, a melyek közül négyet visszautasítottak.

Tíz óraker Janitsra esett 118 és Zichyre 24 szavazat.

Tíz óra után a galgóci járás felvonulása által a kormánypárt hatalmas megerősödött, vagy száz kormánypárti jött Kecseyből, Ságáról, Elecskéből.

Szulyovszky átadta az elnökséget a helyettes elnöknek s maga kiinnont korteskedni a választási helyiség elé. Szulyovszky bekísértett egy embert állítólagos vesztegolos miatt.

A Nyitra városi néppárt a szt. Andrástere van felállítva óriási zászló alatt és vagy 160 tagból áll. Sokkal impozánsabb onnell a falusiak tanyája, a hol körülbelül 1400 ember van összegyűlekezve. A tanyán nagyon élénk élet uralkodik. Kenyeret osztogatnak, peesenyét osztanak a szabad ég alatt. Zamojszky gróf és Bolgár Ferenc állandóan köztük vannak. A küzelelem nagy lesz. A döntő szó a galgóci járásó.

Tíz óra után Ghimes szavaz. Az ellenzéki választóknak eddig egy negyed részét utasították vissza.

A második bizottságnál a szavazás végtelenül lassan folyik.

Tizenegy óraker első bizottságnál megszavazott Janitsra 237, Zichyre egy sem, másodiknál Janitsra 22, Zichyre 60.

Martunovszky nyitrai néppárti susztet vesztegolos megkísértése miatt letartóztatják. (?)

Felhivatalos táviratok.

Az alábbi közlik a választásról kiadott felhivatalos távirat, melyeket helyesítés a számadatokat szembe fordítják a március 20-iki választás adatait. Szerk.

Nyitra, apr. 24. Szulyovszky Dezső elnök 8 óra után nyitja meg a választási aktust. Jelölések beadtattak a kormánypárt részéről Janits Imrere és a néppárt részéről ifj. Zichy János grófra. Az első bizottság elnöke Szulyovszky Dezső, bizalmi férfiak: a kormánypárt részéről Gajári Odón és Szemere György, a néppárt részéről Pázmány Dénes orsz. képviselő és Bangha ügyvéd. A második szavazatszedő bizottság elnöke Magyary, bizalmi férfiak a kormánypárt részéről Krajesik Ferenc és Molnár Béla, a néppárt részéről Kubina József és Kubinyi Géza orsz. képviselők. A szavazás 9 óraker kezdődött. Mindkét bizottságban a Janits-pártiak kezdik a szavazást.

A számadatok a következők:

Aprilis 24.		Március 20.	
10 óra	Janits 118 Zichy 24		
1/2 11 óra	Janits 176 Zichy 54		
11 óra	Janits 269 Zichy 60	10 óra 10 perc	Latkóczy 189 Zichy 14
1/2 12 óra	Janits 376 Zichy 79		
12 óra	Janits 413 Zichy 79	12 óra 20 perc	Latkóczy 337 Zichy 26
1/2 1 óra	Janits 439 Zichy 98		
1 óra	Janits 500 Zichy 102	1 óra	Latkóczy 379 Zichy 38
3 óra 35 p.	Janits 518 Zichy 129	1/2 2 óra	Latkóczy 408 Zichy 42
		1/2 3 óra	Latkóczy 412 Zichy 45
3 óra	Janits 548 Zichy 184	3 óra	Latkóczy 458 Zichy 45
4 óra	Janits 572 Zichy 340	3 óra 40 perc	Latkóczy 458 Zichy 64
5 óra	Janits 593 Zichy 305	5 óra 9 perc	Latkóczy 471 Zichy 126
		6 óra 32 p.	Latkóczy 519 Zichy 415
7 óra	Janits 607 Zichy 415	7 óra 50 p.	Latkóczy 563 Zichy 144
8 óra	Janits 719 Zichy 479	8 óra 15 p.	Latkóczy 581 Zichy 146
9 óra	Janits 754 Zichy 592	9 óra 45 p.	Latkóczy 710 Zichy 161

mini anno kath iglen leam akéi téh
tegn ket tán lassú és e meg frant exki podi meg
hogi Mila ráb
és V cim mely Gyü terei csak ságo kapi Gyü felm kény a ny Gyü mag cikk szám és (a ki ková kar nev szer verc ped a la tent
Gyü ott kez Neg azel rom ang jött fog leg oly ma ott Gyü meg az áll fog

Baross Gábor.

Baross Gábor elhunyt kereskedelmi minisztert exhumálni fogják. A minisztert annak idején tudvalegleg az illavai r. kath.-templom sírboltjában helyezték el ideiglenesen. Családjá a közben díszes mauzóleumot építtetett, mely nemsokára teljesen elkészül, úgy hogy már május 9-én megtörténhetik az exhumálás.

Szerb dolgok.

Nis, ápr. 25. (Ered. táv.) A skupstina tegnapi ülésén 219 képviselő volt jelen, kiket 5 kivétellel igazoltak. A képviselők aztán letették az esküt és 6 elnökljelöltet választottak, kik körül a király fogja kinevezni az elnököket és az alelnököket.

Biztosra veszik, hogy a skupstina megszavazza a civillista felemelését 1.300.000 frankról 1.500.000 -ra, és hogy Milán exkirálynak 600.000, N a t á l i a királynének pedig 350.000 frank évi járadékot fog megszavazni.

Udvari körökben határozottan állítják, hogy Milán kibékült Natáliával és hogy Milán jelen lesz Natália királynének Belgrádba érkezésénél.

Nyilatkozat.

A helyben megjelenő „Székesfehérvár és Vidéke” keddi száma „Nem helyezték át” cím alatt megemlékezik azon kinos jelenetről, melyet husvét másnapján dombrádi Nagy Gyula csendőrszázados ur okozott a vásártéren és a melyet a helybéli lapok közül csak a „Fejérmegyei Napló”-nak volt bátorsága megbírálni. Az idézett hirlap ennek kapcsán felhossa a Dombrádi Nagy Gyula csendőrszázados ur közt és köztem felmerült affért is, de oly módon, hogy kénytelen vagyok ezt a tisztán magánügyet a nyilvánosság elé hozni.

A dolog így történt. Dombrádi Nagy Gyula csendőrszázados ur sértve érezvén magát a „Fejérmegyei Napló” fentemlített cikke által, a mult esütörtökön délelben hozzás küldte segédeit, Mizsnyay Jenő és Csátó Ferenc csendőr-főhadnagyokat, a kik tőlem megbízójuk nevében elégtételt követeltek. Erre én Kneiffel Ferenc karnagy és Say Viktor ügyvéd urakat neveztem meg segédeimnek, akiknek egyszerűen azon utasítást adtam, hogy fegyveres elégtételt sommiesetre sem adok, ha pedig ellenfelem bebizonyítja nekem, hogy a lapomban róla megirt eset nem úgy történt, amint meg volt írva, akkor rektifikálok.

Segédeim még esütörtökön délután tárgyaltak dombrádi Nagy Gyula ur segédeivel s este velem értekeztek, a mikor én nyilatkozatot állítottam ki, mely szerint dombrádi Nagy Gyula urat annál kevésbbé akartam személyében megsérteni, mert nem is ismerem s ha sértve érezné magát, úgy azt nagyon sajnálnám.

Say Viktor ur másnap délelött azzal jött hozzám, hogy ellenfelem segédei nem fogadták el nyilatkozatomat, hanem ragaszkodnak a fegyveres elégtételhez, vagy pedig olyan nyilatkozat aláírását követelik tőlem, mely szerint a lapomban megjelent „Botrány csináló százados” c. hirt egész terjedelmében vissza vonjam. Erre én határozottan megtagadtam nemcsak a fegyveres elégtételt, hanem a tőlem követelt nyilatkozat aláírását is, utóbbi azon két nyomós oknál fogva, mert időközben azon értesülést vettem, hogy Fűrész felsővárosi rendőrbiztos már

kedden hivatalból jelentette fel a fentemlített esetet és mert a leghatározottabb értesülésem van arról, hogy az eset úgy történt, a mint lapomban meg volt írva.

Nagyon tévesen van informálva a „Székesfehérvár és Vidéke”, midőn azt tagadja s azt írja, hogy a „Fejérmegyei Napló”-ban közölt tényállás nem felel meg teljesen a valóságnak. Hogy az illető katona, a ki mellesleg mondva, nem „baka”, hanem uhlánus volt, olyan viseletet tanusított a csendőrszázados iránt, — így informálták a „Székesfehérvár és Vidékét”, — mely általános kacagást keltett, az egyszerűen elképzelhetetlen, mert az a katona nagyon jól tudja, mily büntetés vár ez esetben reá.

A rideg, száraz tény az, hogy Dombrádi Nagy Gyula ur utána kocsizott az illető katona után, nem törődve azzal, hogy nagy embertömeg állta el az utat s hogy ennél fogva könnyen szerencsétlenség történhetett volna.

A mi a csendőrszázados ur közt és köztem felmerült affért illeti, azt segédeink nem — mint a „Sz. és V.” írja — három, hanem másfél nap alatt intéztetettel. De ez mellékes.

A fődolog az, hogy segédeim eljárván ügyemben és helyeslélvén álláspontomat, a jegyzőkönyv felvétele után lemondottak megbízatásukról.

Már most egy másik kérdést vetek fel. Én abban, hogy Dombrádi Nagy Gyula ur provokált engem, a hirlapi kritika jogosultságának megtámadásátlátom s ez ellen a tisztességes zszurnalisztika nevében tiltakoznom kell. Nem magánügyet szellőztettem én a „Botrányt csináló százados” hirben, hanem egy a nagy közönséget érintő ügyet. Egy csendőrszázados, kinek már állásánál fogva vigyáznia kell a közcsendre, követ el nyilvánosan, szűz és száz ember szemeláttára botrányt és midőn én ezt érdeme szerint megbírálom, elküldi hozzás segédeit, kik hivatkozva arra, hogy ők katonai szempontból itélik meg az esetet, az egész hir visszavonását követelik.

Nos, én polgári szempontból néztem a dolgot, és ragaszkodva ahhoz, a mit irtam és a mit elvemnek vallok, megtagadtam a fegyveres elégtételt, megtagadtam pedig azért, mert katolikus vallásom parancsai egyenesen elítélik és megtiltják az elégtétel szerzésének vagy adásának fegyveres uton való módját; megtagadtam a hir visszavonását és szeretném látni azt a polgári társadalmat, a mely engem ezért elítéli. Nekem a katonai egyenruha csak addig imponál, a meddig az, a ki hordja, a szerint viseli magát és nincs az a katonatiszt a világon, a ki jogosult kritikámban meg tudna akadályozni, a ki meg tudna féltelmiteni. Én ok nélkül nem támadok senkit, én tudva nem sértek meg senkit, de a kritika jogát el nem engedem magamtól vitatni, és az a publicista, a ki meghajlik a megfélemlítés előtt, az nem publicista, hanem szolga.

Ezzel végeztem volna ezen ügyvel s végül még csak annyit jegyzék meg. A rendőrségnél folyamatban van Dombrádi Nagy Gyula ur esetének vizsgálata, a mi pedig a

csendőrszázados ur áthelyezését illeti, arról meg úgy vagyok értesülve, hogy az már csak rövid idő kérdése. De ez már a csendőrszázados ur dolga, valamint bizonyára ő tudja a legjobban, ki informálta a közönség megtévesztése céljából, egészen tévesen a „Székesfehérvár és Vidékét.” Az is a csendőrszázados ur dolga, hogy eltérve a társaságban bevett szokástól, nem ott kéri a rávonatkozó kinos eset esetleges rektifikálását, ahol — szerinte — megsértették, hanem másutt.

Különbben is, a mi Dombrádi Nagy Gyula ur esetének rendőri vizsgálatát illeti, bizom benne, hogy a vizsgálat azon eredményre fog végződni, minőt városszerzte óhajtanak s a minőt az eset maga megkövetel.

Bonitz Ferenc

A „Fejérmegyei Napló” felelős szerkesztője.

Városi és vidéki hírek.

— **Dr. Dulánszky Nándor**, pécsi püspök volt székesfehérvári püspök ápr. 29-én Arcoból Budapestre szándékozik utazni, hogy itt orvosaival konzultáljon. A fővárosból azután baladektalanul hazajön, még pedig újabb megállapodás szerint nem Pécsre, hanem elöbb Nádásra.

— **József Ágost főherceg vadászaton.** József Ágost főherceg legközelebb nagy társasággal Máramarosba érkezik vadászatra. A főherceg nagyon szereti Máramarost, mert itt ejtette el az első medvét és ritkaságzámba menő hatalmas vadkant; most azonban a kolerajárvány miatt már két éve nem volt ott. A társaságban egy része a gyertyánligeti pavillonban, a másik része az erdőszőlgyi vadászkastélyban kap szállást. Arról, hogy akár Erdőszőlgyön, akár Gyertyánligeten — mely különben gyógyfürdő — újabb építkezések folynának, nem tud senki semmit, még a szigeti igazgató sem. Ha különben elérkezik a kora őszi vadászatok ideje, megjön majd Libits is, József főherceg jószágigazgatója is, a ki a fogadtatáshoz meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket.

— **László főherceg utazása.** Cattaróból jelentik: László főherceg tegnap reggel 6 órakor innét Castelnuovoba utazott és Trebinjébe megy.

— **Közigazgatási bizottsági ülés a megyénél.** A megyei bizottság f. évi május hó 6-án d. e. 10 órakor a vármegyeház 1-ső emeleti dísztermében rendes havi közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozatából közöljük a következő pontokat. Az elhalálozás folytán megürült arvaszéki elnöki s esetleg megüresedendő egyéb állásoknak választás utján leendő betöltése. Ötvenhárom vármegyei segéd és kezelő személyzetet javadalmazásuk felemelése iránt a képviselőházhoz intézett kérvényüket pártolás végett a közgyűlés elé terjeszti. Alispáni előterjesztés a baromfiak fertőző betegségei ellen való védekezés tárgyában alkotandó szabályrendeletre vonatkozólag. A tiszti főorvos előterjesztése a polgári körorvos látogatási díjainak megállapítása tárgyában. Könyék község képviselő testületének a községi jegyző ellen emelt panaszra vonatkozó határozata s az ez ellen Hubay György által közbetartott fellebbezés. A fejérmegyei gazdasági egyesület véleménye a Mészáros Lajos országgyűlési képviselő által a gazdasági válság megszüntetésére tett indítvány tárgyában. Ugyanezen közgyűlésen bemutatja Huszár Ágost alispán a

házipénztár 1894. évi számadásáról szerkesztett számadási kivonatot és a közigazgatás múlt évi állapotáról szerkesztett jelentést.

— **Értesítés.** A tóvárosi Szent Imre hercegrol címzett rom. kath. kiseddóv-egyesületnek f. hó 21-ére egybehívott közgyűlését a megjelent tagok csokoly száma miatt megtartani nem lehetett. Midőn erről az egyesület tagjait tisztelettel értesitem, egyúttal tudatom, hogy a közgyűlés folyó hó 28-án (vasárnap) d. e. 10 órakor fog a város-ház nagytermében megtartani. Külön meghívók nem lesznek kibocsátva. Székesfejérvárott, 1895. április 24-én. Az elnök megbízásából: Szirbék József, egyesületi titkár.

— **Miniszteri kiküldött a kereskedelmi akadémiában.** Alig hagyta el Mártonffy Márton az ipariskolák és kereskedelmi inasiskolák országos főfelügyelője a kereskedelmi akadémiánkkal kapcsolatos alsófokú kereskedelmi iskolák, már is inspirálás alá került maga a kereskedelmi akadémia, a mi egyébiránt ez idén történi meg első ízben. A kereskedelmi középiskolák t. i. egész tavalyig híjjával voltak a kereskedelmi minisztérium részéről való felügyeletnek. Ezen kívánt segíteni Lukács volt kereskedelemügyi miniszter azzal, hogy látogatókat nevezett ki az egyes kereskedelmi középiskolákhoz. Fejérmegye a budapesti kereskedelmi akadémiához Fritzt Pétert, a budapesti kereskedelmi kamara titkárát nevezte ki látogatónak. Fritzt Péter, hogy a kereskedelmi akadémiánknak folyó tanítás minőségéről kötelességéhez képest tudomást szerezzen, hétfőn f. hó 22-én egész váratlanul betoppant. Jóllehet erre se a professzorok, se a tanulók elkészülve nem voltak, a látottak és hallottak mégis megelégedésére szolgáltak a miniszteri kiküldöttnek, a mi a professzorokat, első sorban pedig dr. Faludi Miksát, az igazgatót dicséri, a ki tapasztalatot és kellő energiát szerencsésen tud egyesíteni.

— **Jegyzői szigorlat.** Folyó évi május hó 4-én délelőtt 9 órakor a megyeház II-od emeleti kistermében jegyzői szigorlat fog tartani. Huszár Agost alispán a szigorló bizottság tagjait ez unon is meghívja a szigorlatra.

— **A ciszterciák gyászja.** A zirci, pilisi, pásztói és szentgotthárdi egyesült apátságokba kebelozott ciszterci kiváltságos szent Rend mely fájdalommal tudatja szertett rendtagjának, Főt. Rainiss Gyulának hosszas betegség és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után életének 50-ik, beöltözésének 34-ik, ünnepélyes fogadalmának 28-ik, áldozásának 27-ik évében, folyó évi április hó 21-én, esti 6 órakor bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogulnak hullt tetemeit kedden április hó 23-án, délután 4 órakor helyezték a budai németvárosi temenő örök nyugalomra. Az engedelmű gyászos mise tegnap a buda-krisztinavárosi plebániatemplomban d. e. 10 órakor mutatott be. O. v. f. n.!

— **A sárbogárdi takarékpénztár részvényirtásáról cégjegyzési jogosultsággal** Németh Vince megszűnt igazgató helyett megválasztott dr. Vészt Igné igazgató nevét, — a perkátai selegyelet mint szövözetet Vértesi Vencel igazgató és Schlesinger Bernát igazgató tag nevét jelentették be a székesfejérvári kir. kereskedelmi törvényszéknel.

— **Brückner bácsi,** a kath. legényegyletek jubiláris tagja, a sz. Vince egylet terjesztője, a híres hasbeszélő és búvész, a ki mint a Deiler-féle egyházi felszerelések gyárának képviselője már bebarangolta egész Közép-Európát, a napokban városunkban tartózkodott, a hol a püspökség, káptalan és belvárosi plebánia részéről nyert nagyobb megrendeléseket. Brückner, aki debreceni születésű, megígérte, hogy még e

nyár folyamán ismét Fejérvára jön és ekkor a kath. legényegylet részére búvészeti előadást rendez.

— **Katonai hír.** Nagyszombati Huberth Andor dandárparancsnok, segédje, Németh Lajos honvédfőhadnagy kíséretében f. hó 22-én Sopronba érkezett. A dandárparancsnok együtt vacsorázott a teljes számban megjelent honvédtisztikkal a Pannoniában. Hétfőn délelőtt szemlőt tartott és teljes megelégedését fejezte ki a tapasztaltak felett. Délben diszlokoma volt s ezen a közös hadseregnek soproni csapatparancsnokai is részt vettek, mely körülmény szépen jellemzi azt az egyetértő viszonyt, mely Sopronban a honvédség és közös hadsereg között fennáll.

— **György-estély.** Mária György nyomdatusjados személyzete f. hó 23-án este a Lakos-féle vendéglőben bankettet adott főnököknek tiszteletére nevenapja előestéjén. Ugyanezen alkalommal a közszereplőknek örvendő főnököknek egy díszesen kiállított emléklapot nyújtottak át.

— **Buzaszentelés.** A szent Márk napi buzaszentelési körmenet a mai napon a szokásos módon tartott meg. A körmenetet megelőzőleg reggeli 7 órakor szent mise volt a székesegyházban, mely után a káptalan, a papság és hívők körmenetben vettek részt a buzaszentelési szertartásokon.

— **Halálos szerencsétlenség.** Lencsés János 14 éves cserepesinas f. hó 23-án fél 6 órakor a megyeház-utca 5. sz. alatti ház tetejéről, midőn onnan le akart jönni, lecsúszott s oly szerencsétlenül esett a kövekre, hogy a szenvedett sérülések következtében tegnap reggel meghalt. A rendőrség rögtön megindította a vizsgálatot, de semmi oly körülményt, mely bármi vétkes mulasztási csejrl tanuskodnék, nem találtak. Az esés vigyázatlanság következménye.

— **Bírói vizsgálat.** Lukács László és Say Károly törvényszéki aljegyzők szombaton letették a bírói vizsgálatot.

— **Adakozunk.** A szerb bokai árvízkarosultakat segélyező bizottság Huszár Agost alispánhoz gyűjtőívet küldött. Felkérjük polgártársainkat, hogy kiki vagyoni állása szerint adakozzék! Segítsünk szerencsétlen embertársainkon, a kik az elomi csapások folytán most jöformán hajléktalanok s az éhséggel küzdenek.

— **Szalkay szintársulata,** mely a téjen Veszprémben működött s a melyről az a hír keringett, hogy néhány napig Székesfejérvárott fog játszani, nem kapott engedélyt a székesfejérvári bizottság ugyanis Szalkay Dobó Vilmos színigazgatóhoz utasította, mint a ki a ki a téli szezonra már szerződöttve van. Nem hisszük, hogy Szalkay megkapja az engedélyt, de nem is volna tanácsos most, midőn a cirkusznak állandó közönsége van, városunkba szintársulatnak jönni, mert a látogató közönség a kettő között megoszlana s így mind a két társulat deficitre dolgoznék.

— **Művirágkiállítás.** Szirmai Mészáros Jusztin uró, a ki rövid másfél havi ittlé alatt a művirágkészítés terén bámulatos eredményeket ért el, április hó 30-án, továbbá május 1, 2 és 3-án művirágkiállítást rendez a város-ház nagytermében. A művészoő tanítványai, mint értesülünk, szorgalmasan készülnek a kiállításra és valódi versenymunkát végeznek. A kiállítást megtekinteni csak jeggyel lehet. Belépti díj 20 kr. — Lesznek azonban kibocsátva 1 frtos jegyek is, melynek tulajdonosai egy szép emléktárgyat fognak kapni. Felhívjuk a közönség figyelmét a kiállításra annál inkább, mert a jövedelmet a művészoő már előzetesen jótékony célra ajánlotta fel.

— **Népesedési Mosgalom.** Székesfejérvárott f. évi április hó 14-től 21-ig született összesen 23 gyermek és pedig 10 fi, 13 nő. Ezek

közül törvényes 10 fi, 12 nő, törvénytelen 1 fi, meghalt a lefolyt idő alatt összesen 15 ember és pedig 6 fi, 9 nő. Kiskoru volt ezek között 7, nagykoru 7. Mint halálok szerepelt: tüdőbaj 5, enteritis és bronchitis 1—1 esetben.

— **Parasztagda találmánya.** Polgárdin — mint levelünk írja — érdekes találmány foglalkoztatja az embereket, a mely a cirok-gazdagszatban hézaggpótló vívmány. Császár János gazda ugyanis közönséges faszervezetű gépet konstruált, a mely a cirokseprűt a magvától pompásan megfosztja. Gyorsan működik a gép s 10—15 kézimunkás erejének megtakarításával jár. Az egyszerű földmives most nagyobbabásu cirokseprű-gyártást készül berendezni.

— **Nagyon nehéz azt megértetni.** Székesfejérvár szab. kir. városnak kijelölt állami anyakönyvvezetője, aki mellesleg monda jegyzéző ember, egy idő óta szent buzgalommal tanulmányozza az állami anyakönyvekről szóló törvényt. Tanulmányozásának eredményét az anyakönyvvezető ur a napokban azon szavakra foglalta össze, hogy bizony „nagyon nehéz megérteni ezt a törvényt”. . . . Már most ha egy jegyzéző és ügyvédi diplomával bíró ember így nyilatkozott az anyakönyvi törvényről hogy fogják azt a kevésbbé kvalifikált anyakönyvvezetők, pld. a jegyzők, segédjegyzők, tanítók, postamsterek, mérnökök, orvosok stb. érteni?

— **Elítélt gyilkos.** Még a múlt évben Göbölös József néhány társával a sárkereszturi kocsmában mulattak. Mula-tozás közben Mészáros János otáni lakossal összeszólalkoztak, majd összeverekedtek. Dulakodás közben Göbölös József elerántotta kését s Mészáros ut szarta szíven, hogy az néhány perc múlva meghalt. Ezen tettéről áll f. hó 23-án Göbölös József a törvényszék előtt, mely vádlottat halálú okozó súlyos testi sértés buntetésében vétkesnek találta s ezért 4 évi fegyházra, 55 frt 45 kr. kártérítési, 89 frt utánjárási és a rabtartási költségek megtérítésére ítélte. A kir. ügyész az ítélet ellen felebbezott.

— **Cégbejegyzés.** Özv. Grünfeld Simoné szül. Adler Rozália csurgói lakos, vegyeskereskedő cége a székesfejérvári kir. törvényszéknel f. évi április 8-án bejegyeztetett s ugyanezen napou Grünfeld Simon cége beszűnttetett.

— **Unyves kezű vendég.** Krausz Gyula munka nélküli csavargó a napokban kiment Csalára meglátogatni testvérét, a ki Kégy György bérese. Az éjalt az istállóban töltötte, de csak részben, mert mikor észre vette, hogy mindenki alszik, felhúszta az egyik bőreszimatját, magára terített egy ujdonan új szűrt s ott hagyta Bsalát. Utját Székesfejérvárnak vette s itt a szűrt el is adta Kóvács Imre hentesnek 3 frteret. A pénzt azonban nem tudta elkölteni, mert a csendőrség tegnap délután elcsipte s a járásbírószághoz kísérte.

— **Tíz.** Nagy Péterkán — mint ottani levelelünk írja — f. hó 21-én, azaz vasárnap délután 5 óra körül Garai György háza ismeretlen okokból kigyuladt s rövid idő alatt az egész tétó elhamvad. Mire a tűzoltók a feuskendőkkel a helyszínre érkeztek, már csak a tűz tovaterjedését gátothatták meg. A tulajdonos árpa készlete, liszts s többféle élelmiszere lett a lángok martaléka, a szobák azonban érintetlenül maradtak.

— **Végtárgyalás.** Ifj. Kovács János aicsuthi lakos a múlt évben abbéli haragjában, hogy atyja mostoha anyát hozott a házhoz s kiadván neki anyai örökséget, a házól elbocsájtotta, bossut forralt atyja ellen, betörtte az istálló ajtaját s bevezette az istállóba a saját lovait. Az ellen tiltakozó atyát vak gazembernek és huncutnak nevezte, sőt agyonapással is fenyegette. Kovácsot a törvényszék a mai végtárgyalás folyamán magának megsértésében mondotta ki bűnösnek s ezért 6 havi fegyházra, 10 frt kártérítésre és a rabtartási költségek megtérítésére ítélte. A kir. ügyész s a vádlott az ítélet ellen felebbezték.

— **Elítélt tolvaj.** A pestvidéki kir. törvényszék Kabászovics Miklós dunapentelei születésű napszámost, a ki már lopásért hatszor el volt zárva, a napokban a Hadinger Adolf nagyfőtenyi igazgató kárára elkövetett lopásért két évi fegyházra s ugyanezen ügyben Bodor Julianna csalótleányt orgazdaságról 3 havi fegyházra s mindkettőt hivatalvesztésre és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztésére ítélte.

Irodalom és Művészet.

— **Feladatunk a polgári házassággal szemben.** Bagossy Bertalan, szatmári püspöki szertartó szem előlt tartva annak a lehetőségét, hogy a polgári házasságról szóló törvény életbe fog léptetett, a fenti cím alatt könyvet szándékozik kiadni, mely különösen e kérdéseket fogja tárgyalni: Mi lesz a lelkész helyzete az új korszakban? Mi lesz teendője az új törvény által teremtett jogállapotban? Miképp felelhet meg hivatásának úgy, hogy egyházának buzgó apostola lehessen s a mellett a haza hű polgára maradjon?

Mivel a helyes eljárásnak alapja csakis a törvény megértése lehet, a mű először is tartalmazni fogja mindazon fogalmak magyarázatát, melyeken az egyházi és polgári törvényhozás intézkedései fölépülnek. Az 1894: XXXI. törvényeket a házassági jogról s az ugyanazon évi XXXII. törvényeket a gyermekek vallásáról egész terjedelmében közli. Utánna közlé teszi szerző a Rauscher kardinális által szerkesztett s Róma által jóváhagyott instrukciót: De indicis ecclesiasticis, mely röviden tartalmazza az egész egyházi házassági jogot. A házassági akadályokat összehasonlítja a két törvényhozásból. Gyakorlati útmutatást nyújt a lelkész számára. Feleletül a legfontosabb kérdésekre bőveesen idézi a rájuk vonatkozó pápai enciklikákat, római dekrétókat s a külföldi szaktekintélyek véleményeit. Mindezeknél fogva még igen ajánljuk olvasóink figyelmébe a művet, mely legalább 15 ivnyi terjedelemmel egy hónap múlva kerül sajtó alá. Előfizetési ára 1 ft 50 kr. (Etiám erga 3—4. sacra) A megrendelések a szerzőhöz Szatmárra intézendők.

— **Élet-földadat és élet-örömdök.** Konferencia, felolvasta 1895. március hó 24-én a pécsi katolikus körben Kozáry Gyula. Ára 10 kr.

— **Rövid halotti beszédek.** Idegen kuttók nyomán írta és kiadja két áldozópap Szatmáron. A katolikus lelképásstorokat is igen gyakran szokták felkérni, hogy az elhunytak koporsója vagy sírja fölött az érdekelte gyászolókhöz vigasztaló szavakat intézzenek. E célra hasznos szolgálatot tesz a fentemlített, s tudunkkal a magyar kath. irodalomban egyedül álló kiadvány, mely hit és erkölcsi igazságokon alapuló 42 rövid halotti szent beszédet tartalmaz. A 9 ivre terjedő csinos kiállítású munkának ára fűzve 1 ft. (etiám e. 3 sacra) bérmintve. Kapható a „Pázmány sajtó” címén Szatmáron.

Közgazdaság.

As örvény felé.

Budapest, április 24.

Azon a ponton vagyunk, hogy a becsületes munka nem eléggé produktív már, hogy a munkásnak megfelelő megélhetést biztosítson. Manapság a becsületes munkás is nagyon rászorul a modern vagyon- vagy jövedelemszerzés azon kiegészítő módjára, melyeket spekulációnak nevez az üzleti világ.

A munkás ma rászorul arra, hogy a családjában rejlő munkaerőt vigye a spekuláció terére; feleség, gyermek kénytelen kiállni a porondra, csak hogy kérelesen a család annyit, a mennyi a mindennapi élet fenntartására elég.

Ez egy áldatlan állapot! ez rontja meg a nép nagy rétegében a családi kötéleket. A munkás családok 99 százaléka nem bír megfelelő lakással, sem kielégítő eledellel, sem gyermekeveléssel.

A jelenlegi állapot olyan, hogy vagy magával hozza a társadalmi revolúciót, vagy idejekorán észre téríti a hatalmasokat, kik karöltve a veszedelmes baj régi ismerőseivel és a bajok orvoslását előmozdítani törekvőkkel, megkezdik a társadalmi revolúciót megakadályozó észszerű szocialis működést.

Az a panasz járja, hogy túl nagy a produkció, sok a munkás, az üzletek pedig panganak.

És vajjon mi okozta ezt a tulprodukciót? Semmi más, mint a munka által nyert érdekek igazságtalan lefolyása. Ez a rövid felelet.

Igen, az állítólagos tultermelés igaz okát csak a hathatós kereslet hiányában kell keresnünk, még pedig úgy, hogy a munkánépség nagy része az esztendő nagyobb szakát munka nélkül tölti, vagy pedig, hogy a bér általában oly csekély, hogy a munkás mára alig merhet gondolni, mint az életfenntartás legszükségesebb dolgainak beszerzésére.

Távol marad tőle mindaz, a mi a működés, a szellemi haladás követelményeként ismeretes.

A dolgoknak ily felfogásával szemben számtalanszor azt állítják, hogy munkaerőkben tényleg nagy a fölösleg, a melyre a társadalomnak szüksége nincsen, vagy azt, hogy azt a munkát, a melyre szükség van, kevesebb ember is végezhetné.

Könnnyen belátható, hogy az a nézet, mely szerint tulsok a munkások, oly alapon nyugszik, a mely igen nyulékony s ki határozhatja meg, hogy a népnek szüksége milyen nagy?

A szükséglet egyeseknél éppen úgy, mint nemzeteknél a vagyonosodás, a szinlődés, a divat tágulásával növekedik.

Többet, mint a mennyit termelnek, fogyasztani nem lehet, de nincsen nép e világban, a mely nem birna többet termelni, mint a mennyire saját magának szüksége van.

És vajjon mily nagyoknak kell a munkásszámmak lenni, hogy a nemzet fogyasztási szükségleteit fedezhesse?

Ne tekintjük e kérdéseket akademikus kérdéseknek, ugysis nagyon sok ideig mulasztásban maradtunk hazánkban efféle kérdések tárgyalásával szemben. Odáig vittük már, hogy ez évi május 1-től fogva a „Népszava”, az internacionális szocialisták magyar lapja, naponként fog megjelenni!

Ol evel ezelőtt pedig a belügyminiszteriumban kerekben tagadták a szocializmus terjedésének lehetőségét Magyarországon!

Boldognak hitték akkor azt az embert, kinek nálunk 200—300 forint évi jövedelme volt. Ez az „áboldogság” kellett a liberális hatalomnak, hogy telekürtölje a világot, milyen végtelen szocializmus helyzetben van Magyarország.

Most kezdének megelégedni a gyümölcsök.

Eddig soha sem gondoltak liberális

hatalmasaink arra, hogy azoknak, a kik a nemzet vagyonát teremtik, kellőképpen és elégségesen kijusson a munkabérök; arra nem figyeltek soha, hogy mindazok, a kik a nemzet, az állam, a közjó szolgálatában állanak, egy hatalmas fogyasztóképes osztályt képezzenek!

Nagy és hangzatos jelszavak uralma alatt állottunk eddig, eszméket hirdettek minduntalan — de olyanokat, a melyek csak a merkantilrendszer, a mozgó tőke javát tartalmazták; egész modern törvényhozásunk ennek az eszmekörnek, e jelszavaknak jármát nyögi s ha támadnak egyesek, ha tömörülnek az eszmék káros hatásainak megszüntetésére, akkor a liberalizmus féktelen haragjában nem tud mással kilépni a térre, mint hatalmaskodással, törvényszegéssel, s azzal a nyílt hazugsággal, hogy a reakciót kell tönkretenni.

A legcsodálatosabb pedig az, hogy ebben a szerencsétlen országban mily sokan vannak még, a kik nem tudtak kiábrándulni, a kik még folyton vak és buzgó hívei egy oly irányynak, a mely a magyar nemzetet a szocializmus forogete elé vonszolja.

Félt, hogy majd, ha ennek a varázsnak büvölő ereje megszűnik, késő lesz már a megtérésre. Ezt akarjuk mi megváltoztatni. Mi is annak a gyászos végzetűnek ígérkező varázserőnek akarjuk végét vetni, de nem visszaélni a kiábrándultakkal, mint a hogyan majd a szocializmus vihara tenni fogja.

Áldor A.

— **Kisipar és nagyipar.** A kisipar hanyatlása napról napra szembetűnőbb. Oka e jelenségnek különösen a kisipar elszegeltsége, a mely őt a nagyiparral szemben tehetetlenné és versenyképtelenné teszi. A kisipart elnyomják a termelés költségei. Ha valamely kapitalista évenként 50.000 ft. üzleti költséggel dolgozik abba bizonyára egy milliót érő árutömeget mozgat meg vagyis ennyit hoz forgalomba. Minden bevett forint tehát 5 kr. költséggel van megterhelve. Egy kisiparos, ha 2000 ft. összes forgalma van 500 ft.nyi üzleti költséggel kénytelen számolni s így minden bevett forint 25 kr. költséggel van megterhelve. vagyis a kisiparos ötször oly nagy költséggel dolgozik, mint a nagyiparos s ennek nyílt következménye, hogy nem tud konkurrálni a nagyiparral, tönkre megy. Itt nem segíthet más, mint a sok kisiparos eredményes szövetezése s természetesen, hogy az állam ne csak a nagy gyárakat részesítse adóengedéllyel és egyéb támogatásban, hanem a kisipart is.

— **A kertészet az ezredéves kiállításán.** A földmivélsügyi miniszterium 1896-iki kiállítási irodája a következő átiratot intézte a városokhoz:

Az 1896-iki ezredéves kiállítás területén az építkezések immár befejezést felé közeledvén, hogy a belső berendezés módja, állványok, szekrények stb. elhelyezése felől a kiállítási iroda igazgatósága kellőképpen tájékozva legyen, az ezredéves kiállítás VI. csoport 7-ik alcsoportjának elnöksége felszólítja hazai kertészetünk művelőit, (kerttulajdonosokat, műés kereskedelmi kertészeket, s a kertészeti gyakorlattal kapcsolatos összes szakmunkákat) hogy esélyes bejelentési szándékukat, az igénybe veendő terület pontos megemlítésével a kiállítási iroda igazgatóságának mielőbb beterjeszteni el ne mulassák, mivel a bejelentés késedelme esetleg meg nem változtatható akadályokat górdíthetne a további munkálatok elő a kiállítás hátrányára.

— **A buszárak.** Ha visszaemlékszünk a január havi börzén jegyzett busz-

árakra s összehasonlítjuk a maiakkal, ámulva fogjuk látni a meglevő különbséget. Akkoron folyton sülyedő tendencia mellett oly árak voltak, a melyeket mindenki lehetetleneknek tartott — csak a spekulánsok nem; és most tetemesen megjavult árak a nélkül, hogy a gazdaközönség valami indokát látná a változásnak, a miből úgy sincs már valami haszna. 6 frtról felszöktek a buzaárak 7 frt 50 krig. Az a spekuláns, a ki 6 frttal vett csak 5000 mm. búzát (papíron), az ma eladhatja ezt a mennyiséget (papíron) 7 frt 50 krjával; nyeresége tehát 7500 forint, alig három hónap alatt a nélkül, hogy produkció munkát végezett volna és a nélkül, hogy ezért a jövedelme után a megfelelő adót fizetné. A spekulánsok és a hirhedt, tözsdsajtó mindig el tudták hitetni a világgal, hogy a buzaárak alacsonyossága indokolt, mert oly nagy a túltermelés, hogy a készletekből meg tudna élni az emberiség akár két álló esztendőig. Most pedig, alig három havi idő után éppen ellenkezőjét bizonyítja ugyanaz a népámitó sajtó, mert a spekuláció immár jónak látja a nyereséget bezsobelni, s a bámulós és megcsalt gazdát a fakópnél hagyni. Ostoba paraszta! Miért is hisz el mindent! Igen, a mit a mancheszterizmus az áralakulásokról mesél, haszontalan szédelgés, mely csak arra számít, hogy az őstermelést végképen a kapitalizmus jármába hajtsa. És a mikor mi ez ellen remediumot követelünk, nincs más szava annak a család merkantil-rendszert követő hadseregnek, mint az, hogy nem értjük a haladást! Na, mi az ilyen szédelgő haladásból nem kérünk ezontul sem s határozottan követeljük újból és ismételtlen, hogy a börzeszédelgés ellen meg kell tenni a legszigorubb intézkedéseket, a nyílt család darazsait ártalmatlanná kell tenni. (d.)

— **A déli vasut államosítása.** Az osztrák képviselőház költségvetési bizottságának hétfői ülésében a déli vasut államosítását illetőleg Wurmbrand gr. miniszter konstatálta, hogy az érdekelt két kormány között olyan differenciák merültek fel, a melyek lehetetlennek teszik, hogy e kérdésben a kormány még ebben az ülészakban javaslatot terjesszen elő. E szerint a déli vasut államosítása ismét a nyugvó kérdések sorába került. E mellett sokat jelent az osztrák kereskedelmi miniszter nyilatkozata, a Dunagőzhajózás kérdésében. A mit az ellenzék a parlamentben állított, azt Wurmbrand gr. approbálta, kijelentvén, hogy az osztrák és magyar kormány között a meg egyezés az osztrák dunagőzhajózási társaság érdekeit biztosította. Ezért nem lehetett az

önálló magyar dunagőzhajózási társulatot megteremtteni. A mi a déli vasut kérdését illeti, úgy látszik a magyar kormány ez idő szerint ki akar térni a megoldás elől.

— **A székesfejérvár-bicskei helyi érdekű vasut ügyében** ma délelőtt 10 órakor értekező lesz Lovasberényben a nagyvendéglőben Cziráky Antal gróf elnöklése alatt, ki erre az érdekelt környék intelligenciáját meghívta.

— **Vetőmagvak.** (Mauthner Ödön tudósítása.) Míg más években az ünnepek közeledtével a forgalomnak félig-meddig vége szakadt, ez idén minden magfélének, de különösen vörös lőherének és lucernának folyton nagy kelendősége van és lőheréből az elsőrendű minőségek már némileg szűken vannak. Répamagból az ismertebb fajoknak tartósan jó kereslete van, mindazonáltal a külföldi olcsóbb jegyzések következtében ezen cikk ára nálunk is némileg visszament. Muharmagban a készletek csekély volta miatt számottevő forgalom nem fejlődhetett.

Jegyzések nyersáruért 100 kilónként
Budapestben:

Lucerna	48—52	frt
Vörös lőhere	66—70	frt
Muharmag	19—20	frt
Tavaszi búkköny	8.50—9	frt
Baltacim	10—10.50	frt
Répmag eredeti oberdorfi	33—35	frt
Répmag utántermés oberdorfi	27—29	frt
Répmag eredeti eckendorfi	33—35	frt
Répmag utántermés eckendorfi	23—26	frt

— **Székesfejérvári piaci árak.**
1895. április 20-án:

Gabona: buza 6.—6.20, rozs 5.10—5.20, árpa 6.10—6.20, zab 5.50—5.60, kukorica 5.80—6.—, bab 8.50—8.60 frt métermázsánként.

Hizott sertés: könnyű 27—29, nehéz 32—33 kr. klgr. eleven súly szerint.

Szerkesztői üzenetek.

Csatár. Köszönet. — Szt.-Margit. Még csak egy kis türelmet kérünk. — Gh. Zs. Kissé gyöngye, de némi javításokkal közölhető. —

A társulat csak rövid ideig fog Sz.-Fehérváron tartózkodni.

Legjobb idomított szabadon és lovaglópáripák.

Olaszországi nagy sport circus.

Igazgató: CORRADINI FERENCZ Turinből.

Székesfehérvárott, a vásártéren, ma és mindennap 8 órakor este

DISZELŐADÁS

egészen új és igen mulattató műsorral.

A jelenkor legkitűnőbb művészei és specialistáinak felléptével.

Ma csütörtökön április hó 25-én családostól nagy fényes diszelőadás legjobb összeállított műsorral, melyből különösen kiemelendő: A japáni légequilibratika egy lógó bambusz-fán. Itt harmadszor! Hercegnő Izabella 8 éves kis leánya; a világ leghíresebb és egyedül a maga nemében, kitűnő telephonsodrony művész nő fellépte. Igen mulattató egy paraszt mint műlovaglő igen tréfás jelenet lovon. Grand podaut amerikai földszinti ugrások 16 fölött; előadva az összes bohócok által.

A szünetek a legkitűnőbb magyar bohócok és három Dummer August produkcióival lesznek kitöltve.

Saját 15 emberből álló zenekar.

Jegyek előre váltathatók özv. Riesz Bernátné dohánytözsdejében, Nádor-utca.

Helyárak: Zártszék (számozott hely 1 frt. — I. hely 70 kr. — II. hely 40 kr. — Karzat 20 kr. Tíz óven aluli gyermekek és katonák őrmestertől lefelé: Zártszék 50 kr. — I. hely 40 kr. — II. 25 kr. — Karzat 15 kr.

Kegyes pártfogását és számos látogatását kérve maradtam teljes tisztelettel

Corradini Ferenc,
igazgató Turinből.

Balogh Zsigmondné, Békési Róza alulírottat egyedül s kizárólag bizta meg azzal, hogy

„szabadalmazott házi gyorsmosó-szappanát”

á r u s i t s a m.

Ezen meghatalmazás alapján van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét ezen „szabadalmazott házi gyorsmosó-szappanra” felhívni s azt mint olyant, mely minden várakozást felülmul, becses pártfogásukba ajánlani. Célszerűségét, olcsóságát s minden tekintetben való jószágát már eddigi vevőim nem győzik eléggé dicsérni, de kitűnőségéről, hasznosságáról személyesen is meggyőződtem.

Előnye a szappannak, hogy aránylag igen rövid idő alatt a legpiszkosabb ruhát, fehéritő nélkül teljesen kitisztítja s így a ruhát megóvja a gyors roncsolódástól is. Így tehát e szappan használata minden tekintetben megfelel a követelményeknek.

BERÉNYI-MOR kereskedő. Székesfehérvár, Szűgyényi-utca 8. szám.